

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Szemle. — ix	Lap	217
Gazdasági bajok hazánkban. — Fehér Zoltán		218
Tárca. — Levél Californiából. — Igali Svetozár		218
A többtermelés kérdéséhez. — Ifj. Faust Elek		220
A kereskedők többtermelési ankétje		221
A liszt fehérítéséről		222
A magyar dohánytermesztés válsága		222
A házi kertek berendezése. — Balogh Bálint		223
A konyhakömény. — Rodiczky Jenő		223
Könyvismertetés		224
Kérdések és feleletek		224
Kérdések: Árpa- és zabüszög csávázása miként történik? H. B. I. — Bánkúti tengeri. G. G. — Jó talajmívelőgépek. G. G. — Gyümölcsfák bemeszelése. Á. S. — Konyhakerti kapálószerzők. R. S.		
Feleletek: Czukorrépa műtrágyázás. S. Mező Károly. — Vetésforgó megállapítás. H. Bedő József. — Lnczerna, vagy heremag termesztése 20 m holdon. Szűcs János. — Árvarozsnak termelése. Szűcs János. — Hepehupás réti planirozása. F. Z. — Humusztartalma talajon legelőjavítás. — r-n		
Hírek		225
Aprók		226

SZEMLE.

Az időjárás prognózisa. — A tőzsde vergődése a gabonaárak körül. — Az északamerikai Unió jelentése. — Dr. Zaharia contra dr. Kosutány. — A többtermelési enquete. — A szénsztráikok. — A XXVIII. tenyészállatvásárról.

A Meteor jelentése szerint: Március hava elég változatos időjárást vezetett be. Eleinte csapadékos, majd derült, száraz, közben szeles, újra csapadékos volt. Kisebbszerű változások a 10-iki változási nap hatáskörében fejlődnek ki jobban és pedig hűvös, vagy erősebb szeles, esetleg viharos jelleggel. A midőn inkább a szárazabb, mint csapadékos jelleg érvényesül, különösen 13-ika körül. Követőleg az enyhébb és állandóan derült időjárás is mindjobban kialakul és hosszabbabban egész a 20-ik hatásköréig terjed. A 22-iki napon újra hűvös, esetleg erősebb hősültyedés várható, sőt 28-ika körül még hóesés sincs kizárva és a változó jellegű idő csapadék-képződéssel a hó végéig tart. Márczius havának változati napjai: 10—13—16—18—20—22—25—28-ra esnek. Melyek közül legerősebb hatása: 10 hideg, esetleg viharos, inkább száraz; 16 enyhe; 22 hideg szeles, csapadékos hóalakban; 27 csapadékos. (13/14 és 15/16 éjjelről fagyhírek érkeztek. Szerk.)

A mi a későbbi időjárást illeti, a következőket írja: A bolygók részéről a következők napok azok, a melyeken, vagy közvetlen azok körül hősültyedés állhat be: március 10 és 22-ike, április 6 és

19-ike, május 4—14—16 és 27-ike. A március 10 és 22-iki nap, mely még leginkább súlyoszheti a hőmérsékletet, a terményeknek semmit sem árt. Ily lehülések rövid tartamu, esetleg hó- vagy daracsapadékkal majdnem minden évben még előjönnek e hónapban. Április 6-iki hatása nem nagyon erős, a 19-ikit pedig enyhíti a 15 és 17-ike belső bolygók együttállásából várható hőemelkedés. Május 4-iki még félelmetesebb lenne, de Jupiter együttállásai most már e bolygó földünkhöz való helyzete folytán meglehetősen elvesztették hidegebb jellegüket, így, ha érvényesül is, csak csekélyebb mérvű leend. Május 14-iki Saturnus, a 15-iki Merkur együttállása, valamint a 16-ikát is ez gyöngíti, 27-ikit pedig Venus hatása nem fogja engedni, hogy pusztítóbban kifejlődjenek. E napok körül várhatunk tehát lehülést, a melyekre jól teszik a gazdák, ha figyelnek, de környezetük elég kedvező arra nézve, hogy az idén valami nagyobb fagykárokban ne legyen részünk. Jupiter inkább már csak nyáron, Saturnus pedig télen éri el legnagyobb hatását, így a tavasz még lehetőségen mentesítve lehet tőlük.

A „Pesti Hirlap” jeles tőzsdetudósítója a gabonák helyzetét így jellemzi:

Kinosan vergődik mostanában a gabonátőzsdéi üzlet; nem tud élni és nem tud meghalni. Közelebb jutottunk ime egy héttel a tavaszhoz és az áprilisi lebonyolításokhoz és megint minden kézzelfogható eredmény nélkül zárul ez a hatnapos üzleti időszak. Egybevetve a mult szombati kurzusokat a márczius 9-iki árfolyamokkal, alig mutatkozik említésre méltó különbség. A spekuláció tevékenysége teljesen meddő; valami konjunkturaféléről szó sem lehet, a mint hogy ezidőszertint egyáltalán nincs rendes határidős forgalom. A derék Meteor úgy látszik megint eltalálta az idő alakulását. A Nyugateurópából jelzett fagygyal egyetemben épen csak a f. hó 3-iki nivóra emelte az októberi buza árfolyamát. A márcziusi fagy, ha ugyan nálunk bekövetkezik, ilyen remek áttelelés után, mint az idén, nem is tesz kárt a vetésekben. A prognózis kihirdetéséig azonban inkább lanyha volt a tendenzia és csak aztán állt be egyszerre az ugynevezett szilárdulás. De tény, hogy a sok esőzés, utána meg a fagy zavarja a tavaszi mezei munkát, a mihez az idén amugy is elég későn fogtak hozzá. Érdekes e tekintetben a börze kapkodása, hogy február elején 8 korona 85 fillér volt az új zab, azért, mert „nem lehet vetni”. Most pedig márczius közepefelé, a mikor tényleg már sürgősen el kellene végezni a zabvetést, mert országos átlagban a területnek alig a felével készült el. A régi zab még mindig 10 K—10 K 30 fillért jegyez, most 1/2 koronával olcsóbb az új zab, mint egy hónappal ezelőtt. A

kukoricza szintén csak nehezen hódította vissza a 3-iki záró kurzusát arra a szombati hirre, hogy az argentinai kukoricza jegyzéseit Nyugateurópában 25 centime-mal fölemelték. Pedig nekünk a Laplata-kukoriczához egyelőre semmi közünk. Az osztrák termésstatistikát nagyon negligálták a tőzsdén. Hivatalosan megtudtuk, hogy Ausztriában az 1911-ik évben — az 1910-ikihez viszonyítva — a hiány kukoriczában 1'5; kétszeresen 0'2; tatárkában 0'3; hüvelyekben 0'2; szalmában 1'1; burgonyában 16'9; czukorrépában 28'8; takarmányrépában 5'4; tarlórépában 2'1; káposztában 1'8; tökben 0'5; szénában 10'1; bükkönyben 1'1; réti szénában 7'9; gyümölcsben 3'9 millió métermázsa. De hát ki törődik most tavalyi statisztikákkal? Teljes apáthia mutatkozik az országban a határidős piac iránt. Nem is történik semmi, sem fölfelé, sem lefelé és igazán nincs értelme. Ezeket csak kinosan kieroszakolt filléres árhullámzások.

Folyó hó 9-én jelent meg az északamerikai Unio washingtoni mezőgazdasági hivatalának márczius havi jelentése, a mely felbecsüli a farmerek kezén márczius elsején volt készletet, a mely az utolsó termés mennyiségéhez viszonyítva, percentekben a következő volt:

	1912.	1911.	1910.	1909.	1908.	1907.
Buza	19'6	25'7	23'5	21'6	23'5	28'1
Tengeri	34'9	40'5	27'9	39'3	37'1	44'3
Zab	31'4	37'4	36'1	34'6	35'5	39'8
Árpa	15'5	19'1	—	—	—	—

Az utolsó években tehát még sohasem volt olyan jelentéktelen a farmerek állománya. Bushellekben kifejezve a termelők kezén volt ezuttal 122 millió bushel buza és 483'1 millió bushel kukoricza. Elfogyott (illetőleg második kézbe került) 632'3 millió bushel buza és 1.647,388.000 bushel tengeri.

A bukaresti egyetem vegyészeti tanszékének tanára, dr. Zaharia A. ismét egy, a magyar buzát és lisztet gyalázó munkát adott közre. Tudvalevőleg ez e téren nem az első ténykedése Zahariának, mert ő nyilván a román kormány támogatásával üzi immár hivatásszerűen a magyar buza és liszt legyalázását.

Átlátunk a szítán. Dr. Zaharia beküldötte nekünk is német nyelven írott iradéját, de bizony mi abból mitsem hiszünk el és csak gratulálunk dr. Kosutány hatalmas állásfoglalásához. Érdekes az, hogy Zahariát még Romániában sem veszik komolyan. Az ottani sajtó egy része állandóan támadja őt és ténykedéseivel nem ért egyet. Láttuk a romániai buzákat, a magyarországi 85, de még mint 1911-ben eset volt reá a 86 s egy uradalomban termesztett 87 kilo

MAGYAR

Gazdasági és kert

MEZŐGAZDÁK

MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása.

grammos buzákkal szemben. Kommentár felesleges.

*

Folyó hó 6—9-ig volt az OMKE többtermelési enquete-je, melyen igen sok megszívlelendő szó esett. Csak hogy míg az egyik irányzat tisztán a tárgyat kezelte és a közeledést propagálta, addig a másik ismét bizonyos fokig gazdaellenes volt. Nem lehetne-e két ellentét között az aranyhidat megépíteni? Oly annyira a lehetetlenségek közé tartozik ez?

*

Angliát ugyancsak megviseli a szénsztrájk. Míg a kormányzat azon igyekszik, hogy az ellentéteket kiegyenlítse és a munkásoknak a minimális órabért biztosítsa, addig Anglia valóságos kiéhezett állat előtt áll és az egész brit királyság gazdasági életét megbénítja. De ez kihat más országokra is, melyek főleg angol szénét fogyasztanak. Hogy azonban a példa ragadós és átterjed a Continensre is, abból látható, hogy Németországban és Belgiumban a sztrájk megkezdődött és Ausztria munkásait is bérharcba viheti. A tőke és a munka alaposan összekapott. Nehéz lesz az ellentéteket még a legóriásabb országos károkkal szemben is kiegyenlíteni.

*

A múlt hét végén zajlott le a XXVIII-ik tenyészállatvásár. Nagyarányu volt és a mi a fő, jó vásár volt. Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“-ban adjuk a referátát dióhéjban és itt csak arra szorítokozunk, hogy a szarvasmarha elefántjai kezdenek tetszetősebb, kisebb formában megjelenni. Serbán min. tanácsos tejtermelési irányzata kezd a gazdákat a lethargiából felébreszteni, melynek eredménye az lesz, hogy a hustermelési és a tejelési irányzatnak meglesznek a maga hivei és nem lehetetlen a kettő egyesülése óvatossággal és ügyes cél tudatos tenyész kiválasztással is létrejöhet. Országos állattenyésztési főfelügyelőnk alig 1½ évi munkája termékeny talajra jutott. Ezt megdicsérni kötelességünk. —ix.

Gazdasági bajok hazánkban.

Írta: Fehér Zoltán.

A Kisalföld kövér földje, mely dus kalászt ringat, hol aczélos buza biztosabban megterem, mint a Nagyalföldön, hol bámulatra méltó poczakos rozsokkal halálja meg a gazda fáradságát az anyaföld s a legszebb sörárpa diszlik, melyet a külföld megbámul s csengő pénzzel drágán fizet, ott, hol a múlt évi szárazságban is átlag 180 q.

czukorrépát adott át a czukorgyárnak, egy 1200 □-öles magyar hold, de a répaszeszgyárnak még többet is. A hol a sárgarépa s petrezselyem (a gyökér mint itt mondják) karvastagságnyra nő meg a szurokfekete talajban s olyan káposztákat

45-ik ábra. A Sequoia Sempervirens (vörösfű), a mint mendecínói 80 holdam főállományát képezi.

szállítanak la a Vág folyón, a milyent az Uristen csak jókedvében teremthet. Az ilyen áldott talaj hozama elég magas s miután e vidéken a mezőgazdasági kultúra elég jól előrehaladt állapotban van, a földművelés a mai kor színvonalán állván,

mütrágyák segítségével vételével maximális terméseket érhetnek el s fentjelzett ipari konyhakerti növényeken kívül másokat is termelhetni, p. o. kender, cz görja, mák dinnye stb. És a kapzsi gazdák között akadnak olyanok, akik a szépséges jövedelmekkel sem tudnak betelni olyan igazi papzsákok*), hanem még többet kívánának kiszivolyozni a talajból és abba a földbe, mely őszi szántás után tavaszra kelve, olyan mint az örölt pörkölt kávé, szőlőt ültetnek. Azellen nincs s nemis lehet senkinek sem kifogása ha valaki saját házi szükségletére kertjében szőlőt termel, de hogy a buja buzatalajon eladásra nevelje azt, arról éppen nem lehet dicsérőleg nyilatkozni. Mert a szőlő voltaképpen a hegyekre való, hol kellő jövedelmet előteremteni csakis általa lehet és a homokra, melynek termőképességét csakis gyümölcs, konyhakerti s szőlőkultúrával lehet hasznóhajtóvá tenni. De az mégsem járja, hogy a föltetlen hegyi szőlőtálat és a keservesen megkötött s dusan trágyázott homokok különlegességeinek konkurrencziát csináljanak azon földek, melyeket amugyis megáldott az Isten mind a két kezével, mindenféle földi jóval. „Adjuk meg Istennek a mi az Istené s a császárnak a mi a császáré“, — mondta a Megváltó, kövesük az ő szavait s adjuk meg a szőlőt hegynek s homoknak, a buzát, répát stb. pedig a sik vidék gazdag talajának. Ha ezt elérhetjük szép szerével, akkor nem kell különös rendszabályokat életbe léptetni, mint pl. Franciaországban, hol az ilyen szőlők többszörös adóval vannak meg róva, s nem kell félnünk, hogy a vinczellér háborúság nálunk is ki fog ütni, mint Champagneban.

Ugy hirlik legujabban, hogy a szőlőültetés a homokokon és még a buzattermő fekete földön is nagyban terjed s különösen Heves megyében Gyöngyös tájékán óriási területeket ültetnek be vesszővel. Már egész nagy szőlő uradalmak keletkeznek hazánkban s nincs se vége se hossza az új ültetéseknek. Mivé fog ez fejlődni? Mire fog ez vezetni? Elsősorban a bor elértéktelenítésére és ezzel kapcsolatban a feltétlen szőlőtálatok a hegyvidéki szőlők teljes tönkretételére, másodsorban ezen vidékek elnéptelenedésére, kivándorlás, egyke és gyermekelhajtás révén. Végül a kézimunka napszám óriási felszökése, mert oly vidéken, hol nagy komplexumokban van a szőlő, tavasztól ősziig talál ott a nép mun-

*) Valamikor nem koporsóban, hanem zsákban temették el a holtakat s az ilyen zsákokat nevezték el papzsáknak, azért mondja még ma is a magyar közmondás, telhetetlen mint a papzsák.

TÁRCZA.

Levél Californiából.

(Egyetmást az itteni faóriásokról.)

Írta: Igali Svetozár.

Oakland Cal. 1912 febr. 10.

A „G. L.“ január 14-iki számában szó van a californiai faóriásokról (56-ik lap. Aprók), mely közlemény egy kis korrigálásra szorul, melyet ezekben nyujtok. A Sequoia genus ez időszereint csak is két élő fajtaival bír, melyek a californiai Sierra Nevada és Parti hegységeken találhatók. Ezek a Sequoia gigantea (Big tree, mammutfa) és a Sequoia sempervirens (Redwood, vörösfű). Volt igen régen még vagy 16 species belőle, de biz azok már köves, avagy szenes állapotban találhatók fel — a botanika illetékes tudósai által. Egy képet láttam multkor, mely mutatja a Santa Cruzei elit-társaság 1908 május 4-én minő jól sikerült majálissal lepte meg az Atlantic Squadron hajóistisztjeit a vá-

rostól négy mérföldnyire fekvő rezervált sequoia-erdőségben.

Aztán az e lapokban közölt és jelzett közlemény azt is ujságotja, hogy a sequoia növése lassu.

Teljesen helytelen beszéd! Santa Cruztól nyolcz mérföldnyire északra van nekem 40 acre földem. Ezt 1904-ben végigseperete egy óriási erdőtűz s a gyönyörű sequoia-erdő, mely azon diszlett — porrá égett. Azóta nyolcz esztendő mulott el. A sequoia újra kinöttek s bizony akárhánynak törzse már ma oly vastag, hogy bajos lenne átkarolni, magassága meg 10 ölnél is magasabb. A sequoia teljesen ugy néz ki, mint a fenyőfa. Puha is — gyorsan is nő. Csak hogy a különbség köztük az, hogy míg a fenyő, ha állandóan nedves helyen áll, gyorsan rothad, addig a sequoia — főleg a vörös — száz esztendeig is épen eláll, mint a jó a házalapzat. Ezért is használják, mint fő építési anyagot a californiai faházak (alig van más!) építésénél.

Aztán az apró közlemény írója azt hieszteli, hogy a Yosemite-völgyében levő faóriásokat ugy

örzik, hogy „közelökben állandóan letelepedni nem szabad“. Teljesen alaptalan állítás.

A mult nyáron találkoztam Goulddal, mor teley jó szomszédommal. Miután hónapokon át sem őt, sem soktagu családját nem láttam, kérdém, hol járt a nyáron? Azt felelte a Yosemiteben nyaralt.

Tudtam, hogy szomszédom, amerikai értelemben vagyonos ember, de hát, egész nyáron át a Yosemiteben nyaralni, nagy hattagu családdal, a világ legfényesebb s legköltségesebb hoteljeiben, mégis csak olyfoku költségezzámba tünt fel előttem, a miért szomszédom megrovást érdemelt volna. A folytatott eszmecsere révén megtudtam, hogy a yankeeknek volt eszök. Sátorban laktak tó s folyó partján s halászat- s vadászatból éltek s költségük szót nem érdemlő csekélység volt. Ha az egyik helyen megunták a sceneriát, öszvére pakolták czókmókjukat s indultak egy pár völgygel odább.

Igen is katonaság őrzi a Yosemite-völgyét s azt állandóan megszállva is tartja. De hát ennek az a feladata, hogy a vandálokat a fairtástól s a

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMŰVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgépek bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alásztás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% termésthöbbletek is). — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitünően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenkheim Frigyes Pusztá-Szöllős, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Májor Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Záhureczky Károly Hangács, Razgha Ernő Hontikiskér, Pannonthalmi Főpaptság Kismogyer, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükk, gróf Pejacsevich Tivadar Nasice, Magy. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német-, Orosz- és Franciaország, Románia, Egyiptom, Kanada, Argentína és Chile részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

kát s kap jó bért, úgy hogy ma már 5 korona napibérről beszélnek s a nyáron az fel fog rugni 6 koronára is, az bizonyos. Többen már Bolgárországból hozatnak munkásokat, kiknek éllemezésen kívül havi 20—35 koronát és utiköltséget adnak. T. i. 35 K-t kap a férfi, 25—30 K-t a suhancz, asszony vagy nagyobb leány és 20 K-át a gyermek. Tessék ily viszonyok mellett mezőgazdaságot üzni. Hisz akarva s nem akarva kényszerítve lesz a nagybirtokos és a még meglévő

46-ik ábra. California Petőfi Sándora, J. Miller a kivájt faóriás előtt.

1—2 középbirtokos földjeit el- vagy bérbeadni, de nagybérlő sem akad majd, hanem csakis a kisbérlők, a bérleti szövetkezetek fognak fennállhatni, a kisember fog boldogulhatni, a ki családjával maga munkálja meg a földet. Ez előnyös, ez nemzetgazdasági szempontból helyes, mondják a szobatudósok s minden áron népboldogítóknak feltűnni akarók, de tényleg nem így van.

természet szépségeinek rombolásától visszatartsa. Valamint azt is ügyelje, hogy a vadászati törvényeket, melyek ott speciálisak — valaki át ne hágja.

Láttam egy képet, mely a turistáknak megérkezését a Yosemiteba, ábrázolja. Jól megfigyeltem a társaság equipage-át. Egy hatalmas sátor van a Dilizsanza pakolva, fejsze, kapa, itatócseber, meg mi egyéb, a mi kell a sátorozáshoz. Olvasóm mérget vehet reá, hogy ez a társaság nyaralni megy s ott telepszik meg, a hol neki tetszik. Lévén Yosemite-völgye nemzeti park — mindenkinek parkja — s így itt a parkot, akárcsak Londonban, arra tartják jónak, hogy annak pázsitján heverésszen az ember, nem pedig mint Pesten — hol az államvasut indóháza előtti parkot csak nézni szabad, — de kihágás annak pázsitját járni.

Van nekem Mendeinomegyében 80 acreom. Főfaállománya a sequ. sempervirens. A szemlélő jól teszi, ha észreveszi, hogy a sátor minő parányinak tetszik az óriási fa mellett.

Mutatok egy másik képet.

A gazdatiszti osztály megszűnik, szaporítják tagjai a proletáriátus amugy is tulnag hadát. A kisbérlők elejével, míg a jól kezelt uradalmi földek zsirját ki tudják szipolyozni, jól fognak élni, talán gyarapodni is anyagiakban, s megtollasodva, egyik-másik esetleg, ha hozzá jut, pár hold földet is vesz s önálló lesz. De hányan fognak egypár rossz év után tönkre menni? Hányan vándorolnak majd ki Amerikába új s jobb hazát keresni? Tapasztalokból beszélek, ismerek több nagyobb s kisebb birtokot Magyarországon, különböző vidékeken, melyek kisbérlők kezén voltak s 15—20, esetleg 30 év alatt annyira elgazosodtak, úgy felütötte bennök fejét a taraczk s egyéb gyomnövény és oly módon ki lett szipolyozva azok termőképessége, hogy nevétségesen csekély hozamot adtak. Mikor pedig letelt a bérleti idő, ingyen sem kellett a sovány föld senkinek, kényszerítve volt a tulajdonos azt házi kezelésbe venni, vagy potom árendáért nagybérlőnek átengedni. De mások is tettek hasonló megfigyeléseket. Félek, hogy ily állapotban kapják majd vissza a főpapi és főuri birtokokat is két évtized múlva a haszonélvezők, illetve tulajdonosok. Nálunk a nép gazdasági tudása még igen alacsony fokon áll s alig haladt a legutóbbi 40 év alatt valami keveset. Ezen állításom igazolására szolgáljanak alábbi soraim.

Január hó közepe táján gyorsvonaton robogok ki a fővárosból s tekintetem a szántóföldeken siklik tova; örömmel látom, hogy már halad a gazdasági szaktudás hazánkban, mert eltűntek a hajdanta oly jellegzetes gabonatarlók már a tél elején, helyt adva az őszi mély szántásoknak. De nem nagyon soká tart örömem, alig félóráig zakatol a vonat s már fokozatosan több és több szántatlan tarló ötlük a szemembe, mintha csak Budapest volna a szaktudás gócpontja, melynek közvetlen közelében, a legelső szomszédságban még elfogadják s követik az újabb kor tapasztalatai s elméletein alapuló bölcs tanácsokat, de amint messzebb és messzebb visz a vonat, a pusztában elhangzott szó lesz a legjobb tanácsból is, mindig kevesebb és kevesebb követőre talál az, míg végre egészen megszűnik hatása. Elszomorodom a látottakon, elfordítom fejemet, hiszen jobb lesz ki sem nézni, valami nedvességet érzek szempillám alatt, talán csak nem jött be egy szénparány a zárt ablaküvegen át, mely megkönnyeztessen. Dehogy, szegény magyar hazám földművelésének elmaradottságán hullott ki a könny szememből. A hol még január hóban is óriási kiterjedésben látni fennálló kukoriczszárt a földeken, mikor minden gazda

A Sierrák ma is élő költője J. Miller — California Petőfi Sándor-a — Yosemite egy faóriása előtt áll. Az óriási fa tunel gyanánt van átfurva. Szekerek járnak át rajta s miután California a csodák országa, mi sem természetesebb, mint hogy a gyermek parányi csibének tetszik a sántabarbarai szőlőtő alján megpihenni.

Egyik képem a Yosemiteben tanyázó amerikai lovasságot tünteti elő. Dehogy kergetik el a sequoiak mellé telepedő turistákat — dehogy. Lám, a levágott törzseken sziesztáznak lovastól. A másik képen egy csomó egyén azon mesterkedik, hogy átfogják a vörösfát, mi épen nem sikerül.

Haj, haj! A nagy kiállításra jövő idegenek szép dolgokat fognak itt látni. A californiaiak most megirigyelték, hogy a washingtoni kormány a Yellowstone parkra legutóbb egy millió dollárt költött építési célra, hát hamarosan magukévá tették Baker congresszista törvényjavaslatát, melyben egy millió dollár kiutalványozását kéri, hogy a Yosemite-völgyét meg a Mariposa-erdőket jobb karba helyezze. Kétsé-

s minden ujság a takarmányhiányról panaszkodik, ott a legkisebb remény sincs arra, hogy a természetlagokat fel fogják emelni, ha mindjárt a miniszter szállóigévé lett szava mondja is „termeljünk többet.“ Mig ilyen Mihaszna Andrások akadnak gazdáink között, addig ne is beszéljünk haladásról. Ha csak itt-ott lenne ilyen a kép, akkor nem szólnék semmit, mert hisz egy fecske még nem csinál nyarat s néhány lusta

47-ik ábra. A gyermekcsibének tetszik a S. barbarai szőlőtő alján megpihenni.

ember miatt elítélni egész osztályokat nem lehet, de midőn minden irányban, kelet s nyugat, észak és dél felé majdnem kivétel nélkül többségben vannak az elmaradottak, akkor a kifakadást ne vegyék zokon, kivált most, mikor 1911. december végéig lehetett szántani, lehetett tengeriszárt vágni.

A gazdasági szakoktatást lent kell kezdeni a

get sem szenved, hogy a törvényjavaslat még az idén törvénytényé válik, sőt még a pénzt is kiutalványozzák!

Kérem, gazdag embernek, vagy gazdag népek extravaganciái bármily költségesek — természetesek.

Mire a kiállítás megnyílik a Southern Pacific vonatai épen a Ferry Building elé fognak futni.

A san-franciscói Macket-streeten s az Oaklandi business utcák felett földfeletti villamosok fognak közlekedni.

De hát eltértem kissé megkezdett tárgyamtól.

Arról volt szó, hogy téves nézetek jutottak nyilvánosságra az itteni faóriásokról. Bárki, kit érdekelnek ezek s jó, megbízható felvilágosítást kíván azok fajtáiról, szaporítási metódusokról, ültetésükről, művelés- és ápolásukról, az hozassa meg magának a „Forest, shade and ornamental Tree in Washington“ című művecskét. Ingyen kapja, ha ír a pullman-i (Washington) kísérleti állomás igazgatójának. Jó s igen tanulságos könyvecskét kap és tanulhat belőle.

Dijmentes arankamentesítés!

A vetés ideje elérkezvén, közlöm, hogy arankamentesítő gépeimet ez idén annyira szaporítottam, miszerint képes vagyok naponta 300 métermázsra heremagot arankától megtisztítani.

Ennek folytán minden gazdának lóhere- és luczerna-vetőmagját egészen dijmentesen szívesen arankamentesítem.

MAUTHNER ÖDÖN

Magától értetődik, hogy nagyaránkás lóhere- és luczerna-magra, melyet arankamentesíteni tudvalevőleg lehetetlen, ezen ajánlatom nem vonatkozik.

Örvendeni fogok, ha ajánlatomat minél **számosabb** gazdáink fogják igénybe venni; mert ezáltal is hatalmas lépéssel **fog előrehaladni Magyarország lóhere- és luczernavetéseinek megtisztulása az arankától.**

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPESTEN.

48-ik ábra. Egy kaliforniai vörösfű tővénel.

6 éves tanköteles gyermekeknel, azokat kell már tanítani a sikeres földművelésre és állattenyésztésre, úgy mint Amerikában s dijak, jutalmak, elismerések, dicséretetek stb. által még fokozni a tudományozomját, hogy az a kezdő gazda már mint kis fiu törekedjék a szüleit tulszárnyalni a gyakorlat terén s ha jobb eredményeket ért el a magzat, majd az apja is előveszi jobbik eszét, követi a tanácsokat, mert szégyelni fogja magát saját gyermeke előtt, nem akarván elmaradottnak látszani, vagy butának feltünni. Mig erre a pontra nem érünk, addig Magyarország gazdasági barbárok hazája. Mit ér az, ha egy pár mintaszerű uradalom s néhány híres községünk agrikulturáját ragyogtatjuk, ha a nagy tömeg, a többség olyan gazdálkodást üz, mely a Balkánon sem állhatna meg helyét; azért ne is hasonlítsuk őket össze, nehogy megsértsük a Balkánt. Majd ha a népiskolák felesleges, elvont tantárgyai helyett az okszerű gyakorlati gazdálkodást fogják beleoltani a kis honpolgárok lelkébe, akkor tessék a gazdasági főiskola hiányáról keseregni, de addig engedjék meg úgy nekem, mint nem kis számú elvtársaimnak, hogy jereimidéinkat neoktatásunk helytelen iránya miatt elzokoghassuk — hátha lesz valami foganatja. A baj itt van, az orvoslás sürgős, halaszthatatlan, előbbre való minden választási reform és véderőjavaslatnál, meg kell azt csinálni, ha nem akarjuk a kivándorlást még jobban előmozdítani s magyar népünket még szomorubb sorsra juttatni. Mit ér a sok parcellázás, ha a nép nem tud gazdálkodni? Adjatok neki előbb tudást, azután földet s boldogulni fog. Alapjából kell felemelni az épületet és nem megfordítva.

A többtermelés kérdéséhez.

Irta: *iff. Faust Elek.*

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület és az OMGE rendezésében f. hó 3—4-én gazdasági akad. tanárok szakelőadásokat tartottak az intelligens gazdaközönség részére. Nem czélom az ott hallottakról egy kommentárt leadni, hiszen úgy az előadott anyag helyes megválasztásáért, mint annak igen élvezetes formába foglalásáért csak köszönettel tartozhatunk, mégis, mivel egyéni szempontunkból sohasem indokolt a jót agyondicsérni, a kevésbé czélszerűt pedig elhallgatni, ezért Czakó Béla akad. igazgató ur

előadásához volna egy kevés hozzáfűzni valóm. Nevezett a vetésforgók gyakorlati alkalmazásáról értekezett, kezdve azok keletkezésétől, példának állítván a norfolki négyest, s annak változásait, mint legideálisabb vetésforgót. Ezt mind igen érdekes előadás kapcsán foglalta egybe. Mindez elismerésre méltó, szép dolog. A baj azonban ott van, hogy tulságos hosszú volt a bevezetése, s ily módon a hol a bevezetés véget ért, az egyuttal előadása végét is jelentette. — Vagyis más szóval: mig ezen előadásokra a Veszprém környékbeli intelligens gazdaközönség színe-java megjelent, Czakó igazgató nem számítván erre, mintegy akadémiai hallgatói előtt érezte magát, előadván nekik oly alapismereteket, melyek a gazd. akadémián, mint jövődöbeli gazdanemzedék előtt igenis helyén valók, de sajnos, (avagy nem sajnos,) nem az előtt az intelligencia előtt kik ezen előadást meghallgatták.

Körvonalozzuk, hogy kik is voltak ott jelen? Ennek megállapítása végett a gazdaközönséget 3 kategóriába sorolhatnám. Az első a régi, maradi ember, ki ősidőktől örökölt elvek alapján igyekszik kerékvágásában tova haladni, s azután

felőle ugyan beszélhet akárki. A másik az okos, mondhatnám tulokos gazda, a kinek sikerült fiatalabb korában sok hasznos tudnivalót elsajátítani, aki azonban most már megalkotta a maga helyes elveit és nem akar senkitől semmit elfogadni. A harmadik kategória pedig azon szerény emberek sorozata, a kik úgy elméleti, mint gyakorlati alapon igyekeznek mennél többet elsajátítani, a kik még a legutolsó embert is bizonyos magukban megalkotott kritika fenntartásával meghallgatnak, mert a jó gazda holtig tanul.

Kérdem most már, valjon kik lehettek ott a veszprémi előadásokon? Az elsők ugyebár aligha. A második, ha szórványosan képviselve is volt, legfeljebb csak azért ment el, hogy ott egy gúnyosat mosolyogjon. A hallgatóság zöme így tehát valószínűleg a harmadik kategóriába tartozhatott.

Ezek után azt hiszem nem lesz nehéz azon újabb kérdésre feleletet adni, hogy kiknek és milyen anyagot adjon elő az erre hivatott szakember. Igen helyesen oldották ezt meg például Ferenczy és Fáber tanár urak. (Lovassy dr. előadását sajnos, nem hallgathattam meg). De ha olyannyira hangoztatjuk azt a bizonyos *többtermelés* elvét, mint a hogyan Czakó igazgató előadásában megtette és mégis csak most akar-nánk a vetésforgók abc-jével s más semmivel a gazdaközönséget megismertetni, no ugyan jól nézne ki Magyarország mezőgazdasága. Nem felállított schémák kellenek nekünk! Ezen hála Istennek, szerencsésen tul vagyunk.

Mai modern korban, a midőn motor és villanyerővel haladunk; midőn a felkapott Campbell teóriát is nem szószerint követjük, hanem kiki alkalmazza oly mértékben, a hogy talaj viszonyai megkövetelik; midőn a verseny a mezőgazdaság terén is mind nagyobb és nagyobb arányokat kezd felöltetni, midőn minden drágul, s minden viszony csak a mezőgazdaság hátrányára alakul, akkor nem konkrét formalítások, hanem csak elvek, helyes elvek kellenek, mellette pedig erély és kitartás, mert amely gazdának a vetésforgók láncolatából csak egy csomót is kötünk a kezeire, az a többtermelés versenyében eredményesen nem boldogulhat.

Miért hivatkozott Kovácsy Béla ugyancsak ezen veszprémi előadásokon a bérlőosztályról oly elismerőleg, mint a mely pl. Németország műtrágyafogyasztásában 80%-al szerepel. Igenis

49-ik ábra. Egy californiai vörösfű tuskója.

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. ❖❖❖

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezerképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G” katalógus ingyen és bérmentve.

azért, mert a bérlőosztály tul teszi magát bizonyos adott kereteken, mérlegelvén elsősorban a kereskedelmi áralakulásokat, melyek figyelembe vételével igyekszik kihasználni földje termő erejét.

Nekünk, egyéb gazdáknak, kik nem bérelt, hanem állandó földbirtokon gazdálkodunk, ezzel szemben pedig az a kötelességünk, hogy istápoljuk ugyanazon elveket, melyek mellett a bérlőosztály oly szépen vagyonosodik, de a mellett tartasuk mindig kezünkben azt a mérleget, mely a talaj táperejének okszerű kihasználását jelképezi, mert nem 30—40 évre, hanem évszázadokra gazdálkodunk.

Ez utóbbiak némi illusztrálására a Gazdasági Lapok egyik jeles munkatársának elvét hozom fel példaképen.

Kerese — mondja egyik beszélgetésében — a legdrágább magot. Miért? Nem, hogy vetésforgóba beleillesszem, hanem mert bizom magamban, eddig elért sikereimben és természetem mindaddig, míg természetének gyakorlati fogásai általánosan ismertekké válva, kereskedelmi értékét befolyásolják. Ekkor azután egy másik kiválasztott maggal kezdődik ez újra.

Mondhatná valaki: igen, ezt megtehetik egyes gazdák, de mi lenne, ha mindenki ily elvek szerint akarna gazdálkodni. És én erre azt felelem, hogy igenis így állna elő az a sokat hangoztatott *többtermelés*, mert mindenki mérlegelné talaj, s csapadék viszonyait, kulturnövényeinek igényeit, igyekezne a legjobb talajművelésre, a legcélszerűbb növényápolásra rájönni. Szóval nem azért és úgy csinálna valamit, mert a Cserháti-ban olvasta, hanem mert tudja annak helyes, célszerű voltát. Ha pl. az időjárás vagy egyéb viszontagságok miatt az adott trágyázást nem használhatta ki kellőképpen, mérlegelni tudja ennek horderejét s ne a norfolki négyes szerint válassza ki a követendő növényt. Természetesen így nem lesz olyan egyszerű a gazdálkodás, de annál észszerűbb és jövedelmezőbb, ha annak lényegét egyszer valaki át tudta érteni. Ekkor nem fog velünk megtörténni az a szégyen, hogy mezőgazdasági állam lévén Magyarország mégis kénytelen az ipari Németország mezőgazdasági nyomdokain sántikálni.

Összegezve a mondottakat, végeredményül azon következtetést vonhatjuk le, hogy köszönettel tartozunk Czako igazgató ur előadásának, de egy következő alkalommal, a mint hogy előadása végeztével kifejezte, olyannyira ne kicsinyeljen le bennünket alapismeretek fejtegetésével, hanem a miként rövidesen megemlítette a talajerő kihasználásának gyakorlati számítását, úgy ismeresse nekünk továbbra is azon elveket, melyek mellett egy számolni tudó és akaró gazda az eddigieknél jövedelmezőbb gazdálkodásra térhet át.

A kereskedők többtermelési anquète-je.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés f. hó 5-én kezdte meg anquètejét a mezőgazdasági termelés fokozásáról.

Sándor Pál elnöki megnyitója után, Serbán János miniszteri tanácsos gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter nevében üdvözölte az értekezletet. Szükségesnek tartja az egyetértő közreműködést termelők és kereskedők között. Az igazi jó gazdának, jó kereskedőnek is kell lenni. Nem elég többet termelni, azt jól is kell értékesíteni. Szükségesnek tartja a három tényező együtt működését, mert ez teszi az érintkezési felületet közöttük simává. Sok sikert kíván a tárgyaláshoz.

Kosutány Tamás miniszteri tanácsos kifejti, hogy a mezőgazdasági többtermelés elérésének kulcsa a kereskedő kezében van. A kereskedő legyen a gazdának bizalmas barátja, a ki megmondja, hogy most mire van szükség, mit kell termelnie. A takarmánytermelés fokozására, az állatállomány szaporítására és a nő gazdasági munkájának nagyobb mérvű felhasználására nem elegendő két-három évben kiállításokat rendezni, hanem mintagazdaságok kellenek mindennütt, hogy lássa a gazda, hogy lehet kevesebb vetőmagból is többet termelni. Behatóan fejtegeti a gazdasági iparok fontosságát az értékesítés előmozdítása és a munkaerő egyenletesebb kihasználásának szempontjából.

Huzella Gyula kifejti, hogy a kereskedelem hivatott arra, hogy a parlagon fekvő értékeket oda juttassa, a hol a közszükséglet megkívánja. A kereskedelem, a mely a maga számításait mindig a jövő áralakulására alapítja, ezen funkcionál fogva a legalkalmasabb arra, hogy a gazdasági fejlődés jövő irányát meglássa. A mai birtokmegoszlás nem tudta a jövő fejlődését előmozdítani. Ezért elkerülhetetlen az állam beavatkozása ott, a hol a mezőgazdasági termelés nem felel meg a kor követelményeinek.

Deininge Imre udvari tanácsos három irányban vár nagy eredményeket a kereskedők közreműködésétől. Oda kell hatni, hogy a nép legyen kellőképpen kiképezve a foglalkozására. A külföldön természetesnek tartják, hogy a gazdának is tanulni kell gyakorlatilag éppúgy, mint a hogy az iparos és kereskedő is elébb inaskodik. Ennek a felfogásnak az elterjesztésére sokat tehet a kereskedő. Még nagyobb szerepe jut azáltal, hogy a gazdát, a kivel összeköttetésbe kerül, ráveszi, hogy kellő arányokat vigyen be gazdaságába. Végül a gazdákkal együtt közreműködhet a bérlési viszony megjavításával. Nagy feladat vár szerinte a kereskedőkre azáltal, hogy a bérlővel szövetkezve, képessé teszi, hogy a kedvező konjunkturákat kihasználja egyes nagy tőke befektetést igénylő növények termelésénél.

Matlekovits Sándor szerint a kereskedelem legfontosabb feladata a többtermelés előmozdítása terén az értékesítés biztosítása. A czukorrépa-termelés csak olyan arányban tud fejlődni, a milyen arányban a czukorgyárak termékeik átvételét biztosítják. Ugyanez áll a dohányra, a melynél az értékesítés szerepét az állam tölti be. A kereskedőnek nem kell megvárni míg több terem, hanem már előre kell a piacot biztosítani a növekvő termékeknek. Rámutat a hazai kereskedelem kedvezőtlen helyzetére, a mely az összetartás hiányának tulajdonítható. Csodálja például, hogy a magyar kereskedők türik a mostani bortörvény végrehajtását. Így aztán természetes, hogy a törvényhozás a kereskedelem-ellenes törvények egész sorozatát alkotja egymásután és az így megbénított kereskedelem nem képes közreműködni a termelés fejlesztésében. Átérve a vámpolitikai kérdésekre, rámutat arra, hogy az agrár-vámok csak részben érvényesülnek, a gabonánál még a vámösszegén felül is emelik az árakat. A vámpolitika jövő irányára bajos volna ma prognózist felállítani. Szerinte a vámvédelem enyhítése a jövőben aligha várható, mert a kincstár szempontjai, az agráriusok és a nagyiparosok érdekei még mindig elég hatalmasak ahhoz, hogy a fogyasztó-közönség rovására a magas vámvédelmet fentartsák.

Szücs Zsigmond gépkereskedő érdekes gyakorlati példával illusztrálja, milyen fontos és hálás szerep jut a kereskedőknek a mezőgazdasági termelés fejlesztésében. A gépkereskedő új gépek megismertetése által az új művelési módok, az intenzív mezőgazdaság útját egyengeti és pótolja

mai iskolázási rendszerünknek ama fogyatékoságát, hogy éppen arra nem tanítja a gyermekeket, a mire gazdasági hivatásukban szükségük volna. Hivatkozik amerikai példákra, a hol a gépkereskedelem a legerősebb támasza és előharczósa a mezőgazdaság fejlesztésének.

A tanácskozás második napján Kunz József elnököt. Elsőnek Lénárd Róbert nagykereskedő szólalt fel. Rámutatott, hogy a mig tíz év előtt még nagy buza-, liszt- és sörárpa-kivitelünk volt a vámkülföldre, ez ma majdnem teljesen megszűnt. Ezt nem lehet pusztán a fogyasztás emelkedésével magyarázni. Szerinte főokok: az őrlési forgalom megszüntetése, a takarmány-behozatali vámok felemelése és sörárpa-kivitelünk megnövekedése. Azt javasolja, hogy vigyük keresztül még a jelenlegi vámszerződések tartama alatt, hogy minden kivitelre kerülő métermázsa liszt, sörárpa vagy maláta után ugyanannyi takarmány vámmentes behozatala engedtesse meg.

Haas Ignác nagybirtokos (Nyiregyháza) a vidék szempontjából tartja rendkívül üdvösnek az OMKE kezdeményezését. Szerinte az alapozást a kisebb gazdaságokban kell megkezdeni, a hol legszorubb a helyzet. A föld értékének az emelkedése önmagától fogja megszüntetni a birtoknak egy kézben való koncentrációját. A parasztság fejlesztésére nagy szerepet szán a parcellázással foglalkozó pénzügyeseknek. Szerinte ezeknek a helyi érdekkeltséggel karöltve irányítani kellene a kisbirtokosok gazdálkodását. Tultermelés szerinte nincs. Mérhetetlen kincseket lehet a parasztsággal termeltetni. Fejtegeti továbbá a takarmányszárító ipar fontosságát, különösen kiemeli azokat a nagy eredményeket, a melyeket idáig Németország több mint négy száz burgonyaszárító telepén értek el. Kívánja, hogy az értekezleten elhangzott eszmék vidéki gyűlések, sajtó és az egyesület nagyarányú tevékenysége által megteremtsék azt a nagy sullyal bíró gazdasági közvéleményt, a mely elég erős arra, hogy a kereskedelmi minisztert is megbuktassa, ha még egyszer oly keserves vasuti mizériáink lesznek, mint az elmúlt évben.

Dr. Szilágyi Gyula müegytemi tanár néhány szembevető adatot hoz fel a mezőgazdasági iparok fontosságának jellemzésére. Az agrár Magyarországnak csak ötöd rész czukortermelése és tized rész sörtermelése van, mint Ausztriának Innen érhető, hogy mennyivel több takarmány áll ezen iparok révén az osztrák állattenyésztés rendelkezésére. Szomoruan mutat rá, hogy állami kedvezményekben részesítenek olyan mezőgazdasági iparvállalatokat a melynek a rossz technikai berendezés folytán nagyobb értékeket fecsérelnek el, mint a szubvenzió.

Ghyecy Elemér földbirtokos arra utal, hogy a kisgazdák szakértelmét kell emelni mindenkélt. A kereskedelem feladatát abban látja, hogy a nagyobb városok piaci ellátását szervezze. Ma ez teljesen a gazdától függ, a kik termékeikkel hol megrohanják a piacot, hol meg teljesen elkerülik.

Molnár István miniszteri tanácsos rámutat arra, hogy Magyarországnak van a legrosszabb klímája, ez tíz év óta átalakuláson megy keresztül. Vannak gazdaságok, a melyek három év óta nem tudnak bérést kapni. A nép húzódik az izommunkától. Gyermekekortól kezdve kellene a népet gyakorlati munkára szoktatni, különben nem hogy többtermelésről nem lehet szó, de az eddiginél is kevesebb fog teremni. Rámutat azokra a visszaélésekre, a melyek a kisgazdák segítésénél fordulnak elő. Teljesen igaz van Deininge-nak, hogy zsaroló gazdaságot üznek

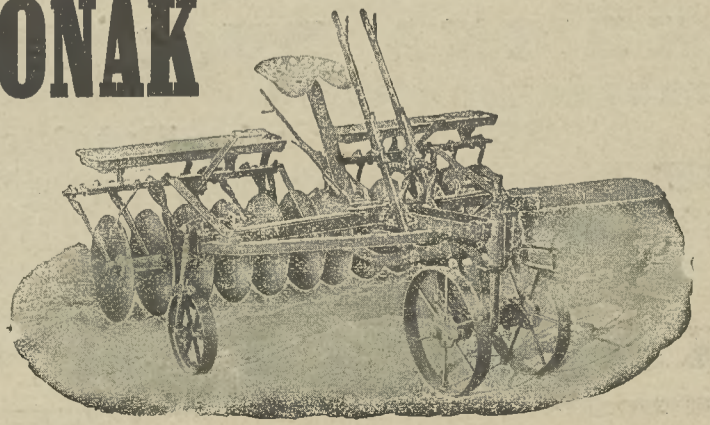
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárçasásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.

Magyarországon. Trágyagazdálkodásunk is igen furcsa. Az élő állatok állatok hulladékaival nem itthon javítjuk a földet, hanem esztelenül a Dunába bocsátjuk, hogy a Fekete tenger fenekén viruljon egy nagyszerű vegetáció. A kereskedelem vállalkozók-egyes speciális ágak fejlesztésén és igyekezzenek a bankok által megszerezni a magyar földbirtokokat. Az értékesítő szövetkezetektől nem vár sokat.

Havas Mór ny. máv. főellenőr, a többtermelés elengedhetetlen feltételének a közlekedési eszközök fejlesztését tartja. Fontos, hogy a meglévő vasutak is használhatók legyenek. Gyakorlati példák alapján megállapítja, hogy az államvasutak jelenlegi tarifapolitikája nem kedvez a többtermelésnek.

Gombossy Arthur a lentermelés fejlesztésének, Kohn Hugó a mezőgazdasági szeszifzők szaporításának szükségét hangoztatta.

Fürst Bertalan elnöklete alatt csütörtökön folytatta és fejezte be a tanácskozásait. Szakács Péter kamarai titkár (Marosvásárhely) gyakorlati példákkal igazolja, hogy mindig a kereskedő volt az, a ki speciális kulturákat vezetett be egyes vidékeken. Grünwald Lajos és Lamberger Gyula gazdálkodók a többtermelést gátló körülményeket, köztük a műtrágya és a cukorkartell káros hatását az uradalmi bérszerződéseknél sok elavult intézkedését sorolják fel. Takács Mór (Szempcz) annak szükségét hangoztatja, hogy a nagykereskedő támogatásban részesítse a kiskereskedőt, a ki közvetlen érintkezésben van a kisgazdákkal. Humayer Béla felszólalása után Kuthy István a növényvédelem fontosságáról beszélt. Kecskeméthy Géza szállásügyi felügyelő pedig a vizsgálatok terén mutatkozó feladatokra, Koppély Géza igazgató a dry farming művelési rendszer fontosságra hívja fel a kereskedők figyelmét. Ezután Balkány Béla, Farkas Geyza, Gyárfás József dr. Katona Sándor és Szende Pál mondták el előadói záróbeszédüket, Scitovszky Tibor miniszteri titkár Beöthy László kereskedelemügyi miniszter nevében köszönetét fejezte ki az OMKE-nek az ankét rendezéséért, a mely nagy mértékben fog hozzájárulni a mezőgazdaság és a kereskedelem közötti érdekkapcsolat megteremtéséhez. Az elnöklő Fürst Bertalan röviden összefoglalta a felszólalások eredményét, köszönetet mondott az ankét résztvevőinek és bejelentette, hogy a tanácskozás jegyzőkönyvét az OMKE nyomtatásban fogja kiadni az írásban beérkezett véleményekkel együtt. Egyben pedig bejelentette, hogy a OMKE nemsokára gyakorlati akeziót fog megindítani a mezőgazdasági többtermelés érdekében. Ezzel az ankét véget ért.

A liszt fehérítéséről.

(A „Magyar Közélet”-ből.)

Tudvalevő dolog a liszt fehérítésére a közelmúlt években különböző eljárásokat használtak, melyekben a célzott nitrogénperoxiddal érték el. Ezeket az eljárásokat mind Európában, mind Amerikában gyakran használják. A nitrogénperoxidot elektro-kémiai úton állítják elő és levegővel higitva hagyják hatni a lisztre. A nitrogénperoxid majdnem rögtön elroncsolja azt a sárga színt, mely a liszt zsirtartalmától függ és ezáltal teszi fehérebbé. E hatáson kívül egyesül is a liszt nedvességtartalmával, salétromos savat és salétromsavat létesítvén.

Hale W. tanulmányozta nemrégiben a liszt fehérítését, valamint azt is, hogy némely orvoságképpen használt anyagokra miként hat a salétromos sav sója. Tanulmányozta a liszt természetes és mesterséges fehérítését, a lisztben ilyenkor végbemenő változásokat és hogy a

különböző mennyiségű nitrogénoxid minő hatásokat létesít a laboratóriumban elérhető feltételek között. Hale salétromsavas nátriummal kísérletezett, melyek drógokra gyakorolt hatását is tanulmányozta. Kísérleteit apróbb állatokon végezte. A kísérleteinél használt salétromsavas nátrium mennyisége jóval nagyobb volt, mint a mennyi található fehérített lisztben. Eredményei a következők: Ugyanazon számú (finomságu) fehérített liszt sikéjét sokkal könnyebben emészteti meg a mesterséges gyomornedv, mint azokat, a melyeket különböző mennyiségű nitrogénperoxiddal fehérítettek. Mesterségesen készített gyomornedvet salétromsavas nátriummal elegyítve 1:5000, illetve 1:200,000 arányban, azt tapasztalta, hogy a gyomornedv fehérjét emésztő hatását bizonyos hatások között csökkentette. Csekély mértékben fehérített és túlféherített lisztből borszeszes vonadékokat készített. Az oldatokat fehér egerek és patkányok bőre alá fecskendezve, azokat mérgező hatásuaknak találta. Fehérített lisztből hasonló módon készített borszeszes vonadékokat nem voltak mérgező hatásuak. Csekély mértékben fehérített és túlféherített lisztből készített borszeszes vonadékokat házinnyulak gyomrába juttatva, nem tanúsítottak mérgező hatást.

A salétromos savas nátrium, még nagyon híg oldatokban is, számos közönséges gyógyszerrel határozott szín- és kémiai változást okoz. Számos gyógyszer mérgező hatását higitott savanyú oldatban határozottan fokozza, de nem minden esetben. Hale e kísérletek alkalmával talált eredményeit összehasonlította azokkal az ártalmas hatásokkal, a melyeket a mesterségesen fehérített liszt idézhet elő. Ez összehasonlítások szerint a káros hatás abban nyilvánulhat, hogy az ilyen liszt sikerjének emészhetősége csökken, továbbá az ilyen lisztben mérgező hatású vegyületek jelen. Mennyiségük még túlféherített lisztben is csak nagyon csekély.

Eme tényektől függetlenül, a fehérítési folyamat káros eredményeket okozhat azért, mert a nitrogénperoxiddal fehérített lisztben salétromos savas sók vannak jelen csekély mennyiségben. A káros hatás többféleképpen nyilvánulhat. Először is csökken az emészhető protein mennyisége. A liszttel egyidejűleg fogyasztott, gyógyszerül használt testek megváltozhatnak, illetve mérges vegyületekké alakulhatnak. Előbbiek rendszer hatását csökkenthetik.

Megtörténhetnének, hogy a gyógyszerek kémiai sajátása úgy módosul, hogy a gyógyászati hatásuk is majdnem teljesen megváltozik. Salétromos savas sók más úton is kerülhetnek a gyomorba és ártalmas hatásuak lehetnek, ezért a mennyire csak lehetséges, kerülni kell, hogy a szervezetbe juthassanak.

Gyógyszerek fogyasztásakor is meg kell akadályozni, hogy salétromos savas nátrium jusson a szervezetbe. A fehérített és fehérített liszt emészhetőségét Willard J. T. és Utt C. A. A. is tanulmányozták. Jelentésükben két kísérletsorozatot összesítve, egy harmadikat részletesen közölnek. Utóbbi esetekben pepszinnal pankreatinnal, kereskedelmi diasztázzal és nyállal kísérleteztek. Összesen 94 párvonalas kísérletet végeztek. Ők egyetlen egy esetben sem tapasztaltak valami különbséget a fehérített és a velük azonos fehérített lisztminták emészhetősége között.

Ebből az következtetés, hogy az a liszt, melylyel kísérleteztek, csak oly mértékben volt fehérítve, a mi emészhetőségüket nem változtatta meg.

A magyar dohánytermesztés válsága.

A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” által rendezett országgrészi értekezlet után, országos értekezletet tartottak dohánytermelő gazdáink, hogy a dohánytermelés bajait megvitatta, megállapítsák e válságba jutott fontos termelési ág orvoslásának módozatait. A Köztelekben tartott ülést gróf Desewffy Aurél, az OMGE dohánytermesztési bizottságának elnöke vezette és a határozati javaslatot Szilassy Zoltán terjesztette elő. A pénzügyi kormány Madarassy Gábor miniszteri tanácsos, dohányjöv. közp. igazgatót és br. Natorp Tivadar pénzügyi főtanácsost jelentette be képviselőjéül, de megjelentek még az ülésen az Arad-, Bihar-, Borsod-, Csanád-, Fejér-, Heves-, Jásznagykunszolnok-, Komárom-, Pest-, Somogy-, Temes-, Tolna-, Torontál- és a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesületek megbízottai is.

Az elnöki megnyitó után Szilassy Zoltán titkár beterjesztette a következő határozati javaslatot:

1. a dohánybeváltási árak minden fajtánál és minden osztálynál emeltessenek fel legalább is oly mértékben, hogy a dohánybeváltási átlagára nagylevelű dohányoknál métermázsánként 60 koronát, a finom kertidohányoknál a 90, a közefinom és muskotály leveleknél a 70, a kapadohányoknál pedig legalább az 50 koronát elérje;

2. a dohánybeváltási szabályok akként módosíttassanak, hogy azokból minden kétértelmű és a termézők hátrányára magyarázható kifejezés töröltessék, továbbá, hogy az érett anyaleveleknél a levél nagysága és csekélyebb sérültsége ne legyen akadály annak, hogy különben megfelelő szín és belső minőség mellett a felsőbb osztályokba bevételjenek; továbbá, hogy a beváltási szabályzatból töröltessék a kerti és muskotálydohányokat termeszto gazdákat méltatlanul és súlyosan terhelő azon intézkedés, hogy a kincstár által engedélyezett, a kincstár által kiosztott és az előirt szabályok szerint termesztett dohányok, akár a levelek nagysága, akár minősége miatt a közönséges levelek közé soroltassanak;

3. a beváltásnál követett eljárás méltányossá tétessék, mert a dohánybeváltási árak felemelése és a beváltási szabályzat megváltoztatása magában véve illuzóriusá válik, ha a beváltási eljárás nélküli az utóbbi években tagadhatatlanul tapasztalt méltányos alkalmazást;

4. a beváltásnál a termézők érdekeinek képviselőre alkalmazott gazdasági szakértők hatásköre kibővíttessék különösen abban a tekintetben, hogy a gazdasági szakértő saját kezdésére akkor is felszólalhasson, ha a dohánytermeszto ezt maga bármilyen okból megtenni elmulasztaná;

5. az eddigi 10 kilométer távolságon túl szállított dohány után megállapított métermázsánkénti fuvardíj felemeltessék és pedig olyképp, hogy tekintet nélkül a távolságra, tengelyen szállításért métermázsánként 5 fillért, vasuti szállításnál pedig a fizetett valóságos vasuti szállítási díjat térítse meg a jövedéki kincstár a dohánytermesztoeknek;

6. a dohánytermesztoektől a kincstár által szedett holdankénti 4 korona engedélyezési díj, mint teljesen indokolatlan, töröltessék;

7. a dohánykertészeknek ezen foglalkozásukban való buzdítása céljából a jövedéki kincstár külön jutalmakat osztasson ki a legjobb és legszébb eredmények díjazására;

8. a szakszerű dohánytermesztés terjesztése érdekében szükséges, hogy a debreczeni magy. kir. dohánykísérleti állomáson kertészképző tanfolyamok létesíttessenek, amelyeken nemcsak a

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott SCHMIDT mérnökdozor hirneves füsteső-tulhevitőjével Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartóosság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

kertészek, hanem kivált a nagyobb kiterjedésű dohánytermesztésnél alkalmazott kertészek vezetésére és felügyeletére alkalmas dohánykertészgazdák megfelelőleg kiképeztessek;

9. az országban mind jobban terjedő és sok helyütt a dohánytermesztést teljesen lehetlenné tevő vajfü irtása kormányintézkedéssel elrendeltessék;

10. a dohánytermesztésnek jégkár elleni biztosítása* olcsó díjtételek mellett, kötelező alapon szövetkezeti szervezettel megalkottassék;

11. a fent elősorolt kívánások megvalósítására a magyar királyi pénzügyminiszter feliratilag felkéressék, a magy. kir. földmívelésügyi miniszter pedig ezen kérés pártolására megkeressék.⁴

Ezt a határozati javaslatot azután elfogadták.

A házi kertek berendezése.

Irta: Balogh Bálint.

Az élelmi szerek folytonos áremelkedése s az általános drágaságból kifolyó nehéz megélhetési viszonyok miatt a házi vagy veteményes kertek berendezése és művelése még abban az esetben is kifizeti magát, ha a termelés csak a saját szükségletek kielégítésére szolgál. Sajnos, a kisgazdáink a gazdaság ezen ágát nagyon elhanyagolják, helyesebben, figyelemre sem méltatják s épen ennek tudható be az a ferde helyzet, hogy pl. a Pozsony megyei Kajal községben — a hol lakosság tisztán földmíveléssel foglalkozik — 30 fillérért lehet eladni 1 kgr. paradicsomot ugyanakkor, mikor Budapesten a vásárcsarnokban 12 fillérért megvehetem kg.-ját. S bizony sajnos, de tény, hogy sok helyütt ugyanezek az állapotok. Kisgazdáink a konyhakertészetet semmibe sem veszik, pedig egy kis jó akarattal és szorgalommal szép mellékkeresetre tehetnének szert.

Konyha kertészetet ugyszólván minden talajon lehet üzni, bár tagadhatatlan, hogy a föld minősége nagy befolyással van a termés eredményére, mégis nagyon is tág tér nyílik itt az ügyességnek és az egyéni rátermettségnek is. A talajban különben is legtöbb esetben nem áll módunkban válogatni, de viszont annál inkább a természetű növény fajták között melyből annyi mindenféle válfajta áll rendelkezésünkre, hogy könnyen kiválaszthatjuk az éghajlati és talaj viszonyoknak leginkább megfelelő növényt.

Ha azonban olyan kedvező helyzetben vagyunk, hogy a területben is válogathatunk, úgy lehetőleg szélről védett, laza talaju földet válasszunk. Különösen előnyösek a lapályos területek mert ezek nincsenek úgy a szélnek kitéve s több is a talajnedvességük, a mi a konyha kertészetnél nagy előny.

A kiválasztott területet be kell keríteni. Legolcsóbb kerítés az élősvény, de hátránya ennek, hogy a baromfi bebujkál közte. A sodronyháló kerítés olcsó is, jó is, mert árnyékot nem vet, s így lehetővé teszi a terület teljes kihasználását, de a szél ellen semmi védelmet nem nyújt s így ilyen helyen tehát czélszerűbb a fonott sövény vagy deszka palánkot alkalmazni.

Az így bekerített kertet szükségleteinknek megfelelően rendezzük be, tekintettel azonban a mostani magas föld árakra és a mai kor szellemére rajta kell lennünk, hogy minden talpalatnyi területet kihasználjunk.

Legelső teendőnk az utak elkészítése. A kertet a közepén a főut szeli ketté s ebből indulnak ki szükség szerint a mellék utak. A főuttól jobbra és balra formáljuk a veteményes ágyakat, ezek azonban ne legyenek 100—100 cm-nél szélesebbek, mert különben igen nehéz őket megművelni. Az ágyak között 20—25 cm. széles utacsók — de nem árkok — legyenek.

Ha kut nincs közelben, úgy még egy ilyen is czélszerű csinálni a kert közepében, vagy ha a talaj lejtős (menedékes), a legmagasabb pontján mert így nagyon könnyen csatornázhatjuk a kertünket.

Többször olvastam már azt a tanácsot, hogy czélszerű a veteményes kertbe törpe gyümölcsfákat ültetni, mivel ezek nem csinálnak árnyékot. Ezt igaz, azonban ha azt akarjuk, hogy a törpe fák ki ne pusztuljanak úgy azok körül kb. 1 m. átmérőjű körben nem szabad a földet megásni (csak legfeljebb egy kicsit fölkapálni) mert ezek gyökérzete mindjárt a földszínen szétterül. Czélszerűbb tehát a konyhakertet is, meg a gyümölcsöst is külön berendezni.

Komposzt nélkül ma már alig kertészkedik modern ember, tehát ennek a számára is kell egy kis helyet fentartani a kert egyik sarkában, ne sajnáljunk azonban a trágyadomb bekerítésére egy-két szál deszkát, mert az úgy sokkal csinosabb lesz.

Végül még a melegágyat is meg kell említenem, bár ez nem lényeges kellék, mert hisz legtöbb esetben czélt érünk akkor is, ha magjainkat a szabad földbe vetjük, ha azonban a piac számára termelünk, a melegágyat alig nélkülözhetjük, mert annak a segítségével sokkal korábban jutunk a terméshez. Sokan azért tartózkodnak a melegágyak készítésétől, mert attól tartanak, hogy azok gondozása valami különös szakértelmet kíván s főleg mert a berendezkedés némi költséggel jár. Hát ez részben így is van, de van olyan melegágy is, a melyet a gazda ember minden költség nélkül megcsinálhat. E czélból egy 30—40 czm magas réteg lótrágyát valamely délnek néző fal vagy kerítés tövébe helyezünk el. Olyan helyre tehát, a hol reggeltől estig éri a nap s a hol a nap melegét a kerítés vagy fal visszasugározza. A trágya tetejére 15—20 czm magas földréteget teszünk s erre homokot szítalunk s kész a melegágy. Sokan ajánlanak komposztot a föld, mert az ebben elévült növény nem sanyli meg annyira az átültetést. Az ablakokat bátran mellőzhetjük, de éjszakára s a hidegebb napokon nappal is be kell a melegágyat takarni. Hogy a fejlődő palántát le ne törjük a takaró fentartására lécből czélszerű keretet csinálhatunk. Nagyon czélszerű, jó takarót lehet készíteni ócska műtrágyás zsákokból, ha azokat összevarjuk.

Nem állítom, hogy az ilyen primitívebb melegágyak minden tekintetben kiállják az ablakkal és keretekkel felszerelt melegágyakkal a versenyt, de hogy azok mögött nem messze maradnak el, arról már több ízben volt alkalmam meggyőződést szerezni.

Ha minden kellékünk meg van, a konyhakertészethez, s különösen ha nagyobb arányban akarjuk azt folytatni, czélszerű üzemtervet is csinálni, a vetés forgóról pedig itt sem szabad megelégednünk, mert ha egy és ugyanazon helyen több éven át egy fajta növényt termelünk, az ugyancsak megbosszulja magát. Mivel pedig minden talpalatnyi föld kihasználása kell-hogy főtörekvésünk legyen, czélszerűen lehet, egyszerre ugyanabban az ágyban két féle, különböző fejlődésű és különböző időben használható növényt termeszteni.

Igy pl. lehet a téli saláta közé petrezselymet vagy sárgarépat vetni, a paradicsom közé hagymát vagy nyári salátát, az uborka közé salátát, korai kelkáposztát, a paprika közé hónapos retket. A korai czukorborsó helyére vessünk ugorkát, sőt e közé is vethetünk nyári retket, mert mire az ugorka már futni, bökrosodni kezd, a retkek is kifejlődik. A korai paszuly burgonya és kalaráb helyére vethetünk téli retket vagy téli kelt és kalarábot. Egy kis ügyesség mellett nagyon is kihasználhatjuk a területet, csupán csak azt jegyezzük meg, hogy ilyen gazdálkodás mellett a trágyázás nem maradhat el. Én a kertemet vízzel kevert árnyékszék trágyával öntöttem meg késő ősszel vagy télen s az eredménytel annyira meg vagyok elégedve, hogy a trágyázás ezen nemét mindenkinek merem ajánlani.

Végül pedig még megemlítem, hogy nagyon széppé és kedvesse teszi a konyhakertet, ha az utak szélére különféle virágokat ültetünk s így egyesítjük a szépet a hasznossal, sőt a hasznost a hasznossal, mert hisz lehet a virág a szépsége mellett hasznos is. Így én a kertem főútjának a szélére ültetett chrysanthemum virágaiért beveszek évente 12—15 koronát.

A konyhakömény.

Irta: Rodiczky Jenő.

A kömény, más néven mezei vagy réti kömény, népiesen keménymag, (Carum Carvi L.) hazánkban napos réteken a felső erdőtájig elég gyakori fűszeres és orvosi növény, melyet a szentírás is több helyen (pl. Jezaiás próféta könyvében) említ.

A Carum név állítólag vonatkozás a kömény virátának fejalakjára, miből aztán a Carvi szót képezték volna. Valószínűbb azonban, hogy ez a név a középkori Karawyából származik; így nevezték a köményt az arabok, kik Edrisi bizonyossága szerint már a XII. században termesztették a konyhaköményt Spanyolországban és Marokkóban, ahol jelenleg is művelik. Az arabok most

karwijának nevezik a köményt. Erre nézve emlékeztet a portugál: alkaravia és az angol: caraway. A német Kümmel (Ö-felnémet Cumil, Cummer), melyből a magyar „kömény“ származott, ugy szintén az arab kamum és a szíriai kammon is. (A kamon ige annyit jelent mint: fűszerezni.)

Hasonló származásra vallanak: a francia Cumin des prés, az angol Cumün, a svéd Cumin, a lengyel knim polny, a tót lucni vagy svinski kmin, az orosz Tuim, a délszláv Divji komin, a román Tjim de Kimp, kim Salbalik; nem különben a német kim (Erdélyben), kum, kümmach (Ausztriában), köm (Holsteinban), Matkymmel (Bocknál), Speisekummel (Tabernaemontanusnál) és feldkummel elnevezések, végül a német Garve, Garbe (Sziléziában), a francia Carvi cultivé, olasz Carvi és spanyol Caró a Carvi származéka.

A kömény gyökere orsóforma, kissé elágazó, héja halványbarna, bele piszkosfehér. Szára barázdált, kopasz, tövéből elágazó 30—60 cm. magas. Levele kétszer-háromszor szárnyal, a kisebb levélsallangok szintén szárnyashasúak. Ernyője és ernyőcskéjének nincsen gallérja. Az ernyőcské 5—15 viratuak. Virágzik májusban, júniusban, fehér vagy piros virággal. Érik júliusban, augusztusban. Termése 4—5 mm. hosszú és áll két darab lapított, szétváló két gerezdből (mericarpium), a bibetalp a bibékkel koronázva. Egy kg. magban 200—300, átlag 250 ezer szem foglaltatik.

Már föntebb említettem, hogy Jezaiás próféta ismerte volt a konyhaköményt és Palladius római szakiró Careum néven világosan szól róla. Mivelése a középkor óta el van terjedve. Németalföldön, Németországban (Halle, Delitzsch, Erfurt és Köthen), ugy szintén északi Franciaországban, Angolországban, ennek előtte Kent és Essex grófságokban termesztették, de már ott megszűnt kulturája. Ausztriában főleg Morvaországra szorítkozik mivelése. Nálunk a köznép a vadkömény magját gyűjti, de termesztése egészen alárendelt, mi főleg azon körülménynek tulajdonítandó, hogy sok kézi erőt igényel, noha a mivelésével járó munkák egy részét asszonyokkal és gyermekekkel is végezhetjük.

Közepesen kötött, jó erőben levő nyirkos talaj legjobban felel meg diszlésének, mely nem eredményes sem a nagyon laza, száraz, sem a szivós nedves talajban. Szélnek kitett fekvés szintén nem való neki, azonban az árnyékolást igen jól tűri; azért előnyös a köményt gyümölcsösökben a fák közt termesztetni. A hideget is jól tűri, csak hónélküli télben, állandó nagy hidegben szokott kifagyani.

Ha a gyümölcsösben termesztjük, a kihulló mag után meg-megujul. Jó azonban komposztal vagy jól megérett trágyával fejtrágyázásban részesíteni, sőt trágyalével is öntözhetjük. A szántóföldön trágyás kapások, repeze vagy jól zárolt lóhere után vetjük és mint zsaroló növényt csak 8—10 év múlva szabad ugyanegy helyen újból termesztetni.

Európa déli részeiben ősszel (október novemberben) vetik a konyhaköményt nálunk azonban csakis tavasszal; még pedig leghelyesebben gondosan elkészített kerti ágyba. Az itt nyert százatán nyarantaszaka ültethetjük ki valamely korai kapás utáni tiszta porhanyó földbe.

Komlókertekbe is kiültethetjük a konyhaköményt, még pedig a komlótövektől legalább 60 centiméterre kettős sorokban. A föld jobb kihasználása végett a káposzta közt is helyet foglalhat.

A konyhaköményt védőnövényvel közvetlenül is vetjük jól elkészített földbe sorvetővel. Előbb elvetjük a védőnövényt, ha ez, mint a borsó mélyebb aláhozást igényel, utánna pedig apróbb magvak elvetésére alkalmas koronggal a borsó-sorok közepére a köményt. Ha védőnövényül árpát használunk, azt szintén előbb vetjük, aztán keresztben réa 60 cm sortávolságban a konyhaköményt.

Borsóval kevert vetés mellett a köményt kézzel megkapáljuk, még mielőtt a védőnövényt arattuk volna, árpával kevert vetés mellett a kalászos learatása után azonnal kapálunk, használhatván e célra a lókapát is. A tarló maradványokat a sorok közül ilyenkor kézzel kell kiszedni.

Bármilyen módon miveljük a köményt, a földolog az, hogy ne aprószemű vadköményt, hanem lehetőleg mult évi természetbeli tiszta s kellően csira képességű jó árut használjunk vetőmagul; magágyba vetve egy kgr. mag annyi rászát szolgáltat, hogy azzal 3 holdat beültethetünk.

Sorvetésnél átlag 10—12, maximumban 16

*Dumtsa Sándornak (Szolnok) az ideája; memorandumban be is adatoit a m. k. jóvedék közp. igazgatóságának.

kgr. magot szükségünk egy hold terület bevetésére.

A vetés vagy kiültetés évében legalább kétszer kapáljuk meg a konyhaköményt s ha enyhébb a tél, a palántákat már ősszel ritkíthatjuk, hogy a sorban 15 cm.-re álljanak egymástól. A hol azonban a telek hidegek, kemények, vagy a hol egerek károsításától kell tartanunk, ott a ritkítást a második évi kapálás alkalmával teljesítjük. Ilyenkor azonban lehető korán kell kapálni, még áprilisban, mert a korán hajtó kömény már májusban virágzásba szokott indulni.

A kömény a szárazságon kívül rovaroktól is szenved, nevezetesen a köménymolytól, (*Depressia nervosa*, How; *D. daucella*, Tr.) mely néhány nap alatt tönkreteszi ültetvényünket. A hol ezen moly föllép, célszerű az ültetvényt tavasszal, száraz időjárás mellett juhokkal óvatosan legeltetni, a molypetéket ekkor nagy mennyiségben megsemmisülnek. Virágzaskor pedig végig kell járni ültetvényünket kitépvé és megégetve azokat a hajtásokat, melyeken a hernyó károsítása észlelhető. A köménymoly hernyója a kömény ernyős virágzatában tanyázik és ágait összefonja, virágot, termést összerág, aztán pedig bebábozás végett megfurja a kömény szárát úgy, hogy néha egyetlen egy növényen 34—40 lyukat találhatunk, mindegyikében egy egy felfüggesztett bábbal, melyből rendszerint július havában válik ki a pille, hogy új ivadékok létesítsen.

További ellenségei a köménynek egy ormányos bogár (*Centorrhynchus napi* Koch.) s több légy álcája, melyek közül a *Chlorops glabra* Meige a leveleket megfeketedését okozza, míg egy gomba (*Protomyces macrosporus* Mg.) gumószerű megvastagodásokat okoz a kömény szárán s levelnyelén.

A kömény átlag 50 heti tengélet után érik, június közepétől augusztus végéig, még pedig igen egyenetlenül. Mihelyt a középhajtás magjai barnulni kezdenek, hozzá kell látnunk az aratáshoz, mely a száraz kinyűvése vagy sarlózásában áll. Jó, ha ilyenkor ponyva van kéznél, melyre a kinyűtt markokat kirázhatjuk, mielőtt azokat apró kévékbe kötöznék. A zöld száralju kévéket aztán ötösökbe állogatjuk össze, vagy hereágásokra rakjuk utánérés végett. Nem baj, ha ilyenkor a kömény meg is ázik. Őt-hat nap mulva a termést ponyvás szekereken behordjuk és gépen kicsépeljük, kisebb termést vesszőkkel verdeszük ki.

A sarlózást, nyűvést és behordást legjobb, ha korán reggel, vagy este harmattal eszközöljük.

Ha köményültetvényünket közvetlenül az aratás után jól megboronáljuk s a kizöldülő sorokat augusztusban, szeptemberben megkapáljuk, a jövő évben újból termést várhatunk, vagy legalább rászákat nyerünk a kiültetésre.

A konyhakömény termése igen változó, azért áringadozása is igen nagymérvű 32—120 kor. pro q. Termése 5—12—18 q. Terméssulya 40—50, átlag 45 kg.

Szalmatermése 20—32 q. a polyvái 3—5 q. A köménymag (*Semen Carvi*) sajátságos erős fűszeres illattal fűszeres keserű ízű. Mint konyha fűszert használjuk levesben, kenyéren, különböző süteményekben (Bautzeni köményes perez) kolbászban, sajtnak (Harzer Kümmelkäse), — különböző likörök készítésénél (Anisette, Allasch, Doppel- Kümmel, Juchtenfuchtel).

A köménymag poralakban és főzetben nagy becsben áll, különösen a köznépnél, mint *Carminativum* és gyomorerosító szer. Az orvosok azonban ma sem a *fructus Carvi*, (Ph. hung. 97) sem az *Oleum Carvinae* (Ph. hung. 315) nagyobb becsben tulajdonítanak. Illó olaja szintelen, vagy narancssárga, kellemes illatu, csipős ízű. Fajsulya 0.88—0.97. Felbontható *Carvolra*, mely a nyers olaj 70%-át teszi és a kömény sajátságos illatának okozója és *Carveure*.

Kolika ellen a csecsemőket köménynyel füstölt ruhákba polyázzák. Felpuffadásnál az altesztet köményolajjal kenik, belsőleg használva a szeleket hajtja s a tejkiválasztást mozdítja elő. Nagyobb mennyiségben fázást, sőt fejcsongiót és delíriumot okozhat. Az illatszer gyártásnál is használják.

A köménymagnak forrázata szintén kolika ellenes szer.

A kömény zöld füve kellemes takarmánya a legelő állatoknak. Száraz szalmáját kisebb adagokban gyomorerosítóként juhokkal értékesítjük.

KÖNYVISMERTETÉS.

A magyar exportmalmok 1911. évi termékeinek kémiai vizsgálata. Nemzetközi megbízás folytán írta: Dr. Kosutány Tamás, az országos kémiai intézet igazgatója. Ily című füzet hagyta el a sajtót, melyben az európai hírű szerző nemcsak azt nyújtja, a mit a cím ígér, hanem ennél sokkal többet, mert tulajdonképpen 1905-től kezdve sorol fel vizsgálatokat, hogy a legutóbbi termelésből eredő listák értékét az előbbi évekéivel összehasonlítva kimutassa, miszerint az nem apadt, hanem állandó maradt s más államok lisztminőségét tetemesen felülmúlja, mint azt több külföldi (német és amerikai) adatokkal igazolja. Eltekintve attól, hogy a mi lisztjeink sikértartalma s annak minősége a külföldieket leveri, még nagy előnyük az, hogy 1—2, sőt 3 százalékkal kevesebb nedvességtartalmuk folytán tartósabban, jobban, könnyebben szállíthatók és nagyobb vízfelvévőképességük miatt kiadósabbak (azaz több tésztát adnak aránylag). Kosutány, ki a magyar buza minőségét oly fényesen bebizonyította külföld előtt, e munkájával a magyar liszt felülmulhatlan voltát igazolta, a miért legőszintébb elismerés illeti őt a gazda- és a malomipar részéről.

A mosonvármegyei gazdasági egyesület évkönyve. Az 1911. azaz alapításának 51., működésének 49. évéről. Irta Bánvárh Sándor gazd. akad. tanár, egyesületi titkár. Ára 2 korona. Több jól sikerült képpel élénkített kimutatása a lefolyt év tevékenységének, melyet hazánk e legkisebb megyéjének nagyon buzgón működő gazdasági egyesülete kifejtett. A nagy taglétszám is igazolja, hogy mily hasznoshozó e működés. Különösen érdekes fejezetek szólnak az állattenyésztésről, legelőfelújításról, gözeke szövetkezetekről, gyümölcs- és boltár-kertészetről stb. Függelékben 4 nagyon tanulságos gazdasági előadás közöltek az állattenyésztés köréből, úgyhogy e füzet nemcsak a mosonmegyeiek, de minden gazda részére értékes olvasmányt képez.

Hontvármegyei gazdasági egyesület évkönyve. Szerkeszti Bolgár István. 1911. VII. évfolyam. A naptári részen kívül kimerítően ismerteti ezen tevékeny egyesület múlt évi működését, közli a tagok névsorát, az alapszabályokat, könyvtárjegyzéket, a megyében működő szövetkezetek, gazda- és olvasóköri kimutatását; ismerteti a megye gazdasági helyzetét, tudomásra hozza az 1910-iki kiállítás számadatait, az 1911. évi dohánytermést, az 1912. évi vásárnapokat és végül egy czikkel fejezi be a füzetet, mely a gazdasági tudósítók reformjáról szól. Kár, hogy a taglétszám csekélye miatt még nagyobb tevékenységet nem fejthet ki ezen egyesület.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Árpa és zabüszög csávázása miként történik?*

Minő üszög eltávolító csávázószereket használnak az árpa- és zabüszög ellen? Akként szokták-e csávázni, mint a búzát ősszel: 100 liter vízhez 20 dekagramm kékkövet (zöldgálicz) véve? Tavaly sok üszög volt úgy az árpa, mint a zab között s mentesíteni szeretném a jövőre azokat. Kérem gazdatársaimat, adjanak utbagazítást! Előre is hálás köszönet a magam és a közérdek nevében.

H. B. I.

Kérdés. *Bánkúti tengeri.*

Lehet-e bánkúti tengeriből egy kat. holdon 20—30 q szemtermést elérni jó erőben levő talajon Temesmegyében?

G. G.

Kérdés. *Jó talajmivelőgépek.*

Melyik vetőgép, kapalogép és eke vagy eke-rendszer bizonyult legalkalmasabbnak a temesmegyei viszonyok között, a legutóbbi gépkiallításokat figyelembe véve? Azon „Quadrat” nevű egytetemes tengeri művelőeszköz, mit egy nagyváradi czég hirdet (Kiss Sándor birtokos találmánya) bevált-e a gyakorlatban?

G. G.

Kérdés. *Gyümölcsfák bemeszelése.*

Kérem szíves értesítésüket arra nézve: hasznos-e a gyümölcsfák meszelése, vagy nem? Válaszukat köszönettel várom.

A. S.

Kérdés. *Konyhakerti kapálóeszköz.*

Konyhakertben, mely kapáló felel meg: egykerekű-e, vagy kétkerekű-e, Planet jr., vagy

esetleg más rendszerű? Mily sortávolságot igényel az ily kapáló? Különösen oly gazdatársaim szíves véleményét kérném, kik már kipróbálták ezt a kis gépet. Esetleges fogások felsorolását is igen szívesen venném.

R. S.

Felelet. *Czukorrépa műtrágyázás* című kérdésre.

Czukorrépa alá fekete homoktalajon kat. holdanként 200 kg. 18%-os szuperfoszfát, 100 kg. 40%-os kálisó és körülbelül 90 kg. chilisalétrom alkalmazásával biztosíthatunk jó terméshozamot. A szuperfoszfátot minél előbb ki kell szórni és annak idején a czukorrépa tavaszi talajmunkájával alátakarni; a chilisalétromot, valamint az újabb tapasztalatok szerint a 40%-os kálisót is legjobb 3 egyenlő részletre elosztva, fejtrágya gyanánt adni; az első részletet a vetéskor, a másodikat közvetlenül az első kapálás előtt, az utolsó részletet a 2-ik kapálás előtt. Leggyorsabban érvényesülne a chilisalétrom és kálisó, ha csupán a répasorra hintonók el őket, de mivel valószínűnek tartom, hogy kérdésttevő gazdatársamnak sortrágyázó gépe még nincs, az egy részletre eső 30 kg. chilisalétromot és 33 kg. kálisót (összesen 63 kg. keveréket) pedig egy kat. holdra kézzel egyenletesen elszórni nehéz, azért ajánlom, hogy az egymással jól elegyített chilisalétrom kálisót a kiszórás előtt körülbelül még egyszer annyi száraz homokkal kevertesse össze.

S. Mező Károly.

Felelet. *Vetésforgó megállapítás* című kérdésre.

A szakértő egyének nagyon helyesen mondják, hogy buza után búzát vetni nem okszerű. Közlök kívánságához mérteni vetésforgót, a melyet körülményeihez képest nagyon szépen felhasználhat; azonban megkívántatik hozzá: tőke, értelem és szorgalom. A forgó ez: 1. Tengeri, egész mérvű istálló trágyában. Esetleg: fél istálló trágya és 1600 □-öles holdankint 1 q szuperfoszfát. Ha azonban a talaja itt-ott homokos: akkor azon talajrészekre a szuperfoszfát helyett 1½ q kálisuperfoszfát adandó. 2. Zabos bükköny. Ez alá holdankint 2 q Thomassalak jön, 3. Buza. Ha zabos bükköny alá nem adott Thomassalakat, akkor erre a táblára 2 q szuperfoszfát adandó. 4. Czukorrépa. (Bizonyos részébe jöhet takarmányrépa is.) 2 q ammoniák szuperfoszfáttal trágyázva; esetleg csak kálisuperfoszfát. 5. Árpa. Répa után műtrágya nélkül is kitűnően szokott sikerülni. 6. Kender, len. Holdankint 2 q kálisuperfoszfáttal vetve. 7. Zab. Ha ilyen sok táblás forgót nem óhajt, úgy lehet vetni az 5-ik tábla ½ ébe zabot vagy több részre osztva; tiszta talajjal lévén dolgnak, vethetünk: kender, lent, czirókot stb. Ha kielégíti a felelet, alulírtnak írja meg: posta Homoród Szentpál, lakhely Vámosfalva.

H. Bedő József.

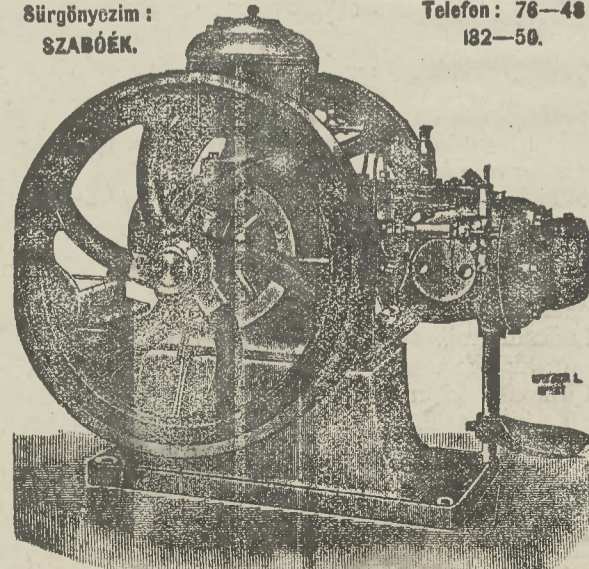
Felelet. *Luczerna, vagy heremag termesztése 20 m. holdon* című kérdésre.

Ugyanazon talajon egyhuzamban magot termelni évekig nem lehet, illetve nem fizetné ki magát. De meg egyébként sem quadrál sem lu-

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilek

szabó EMIL ÉS TÁRSA özégnél
Budapest, V. Váci-körút 26 szám.

Sürgőnyezim: SZABÓÉK. Telefon: 76—48
182—50.

ARZEGYÉSI MOTOR ÉS SZERKEZET

czerna, sem lóhere magra bazirozni még az első évben sem, mert egyiknek sem lehet anyahajtását, vagyis az első kaszálását magnak hagyni. Nem lenne kellő megtermékenyülése; másrészt a megdüléstől sem lehetne megóvni. Egészen másképp alakulna a kalkulláció, állattenyésztéssel kapcsolatosan, vagy ha nyáron az anya lóherét illetőleg luczernát zölden sertésekkel értékesítené. Igen jól értékesíti a mangalicza, illetve zsirsertes is, de fokozottabb mértékben a hussertes. De már a szárított luczerna nem fog olyan sikerrel járni. Lehetséges így is feltakarmányozni, leforrázva s tengeri vagy árpa darával keverten etetni megszecsázza. Magtermelésre azonban évente csak egyszer számíthat s lóherénél legfeljebb 2 éven át, luczernánál 3—4 éven át, miután a magtermeléssel még a legsűrűbb luczernás is elgyomosodik, nem is szólva a lóheréről, melynek maximális élete 2 év. Azonban a lóheremag drágább s biztosabb is a magtermése, különösen szüztalajon, a hol még az ápión nem szaporodott el. Holdankénti termés 150—200 kgr., de van eset reá, hogy 60—80 kgr.-ot sem ér el. No de új vetésnél nem igen szokott előfordulni, csak ritka esetben minimális termés. Minthogy pedig a lóhere mag ára 150—200 K jelenleg, a luczernáé 120—160 K között változik, ennél fogva 150 kgr. hereterméssnél 250—300 K-ás bruttó jövedelmet érhet el. A kérdéses talaj a luczernának is alkalmas, tehát takarmánytermelésre ez volna célirányosabb, gazdaságosabb. Sem a luczerna, sem a lóhere nem talaj zsaroló növény s így utána bármely kalászos termény diszteni fog. Ennél fogva praktikusabb volna kalászos gabonával kombináltan készíteni el a vetőtervet és pedig lóherével egy 4-es forda szerint. 1. 5. h. kapás trágyázva. 2. 5 h. kalászos lóherével. 3. 5 h. lóhere. 4. 5 h. tavaszi kalászos, zab, vagy árpa.

Igy évi 2000—2500 K tiszta hozadék is elérhető 20 holdon.

Szücs János.

Felelet. *Árva rozsnok termelése* című kérdésre.

Az árva rozsnok, vagy mágoesi rozsnok a leg-hosszabb életű és a legigénytelenebb fűféle s így minden talajon diszlik, homok, agyag, humusz- és száraz vagy nedves éghajlat alatt egyaránt; de azért célszerűbb olyan trágyázott kapásnövény után vetni, melyben védnövényül tava-szít teszünk, habár őszi buza védnövényvel is vethető. Minthogy azonban tépértéke nem teljes, célszerű lesz vagy luczernával, vagy baltaczim-mel keverten vetni. Vetőmag szükséglete k. holdanként 20—22 kg. 80—85% használati értékkel bíró mag, melynek 50% a lehet luczerna vagy baltaczim. Így tápdusabb takarmányt szolgáltat. Ugy a luczerna, mint a baltaczim 3—4 év alatt kivész s azután a rozsnok maga marad, mely 12—15 évig is alkalmas akár mint száló, akár mint legelő. Termése pr. k. hold 20—25 q száritott széna s miután kérdést tevő gazdaságában évi 700^m/_m csapadék van, ott még emelkedhetik is a termése, feltéve, hogy jól megrágyázott talajba kerül s évente trágyalé, vagy hamuval meg lesz trágyázva. Minthogy hosszú életű, ennél fogva fordán kívüli, tehát feltétlenül réttalajban van a helye. Maghozama 250—300 kgr. ára pedig a mostani konjunkturák mellett 120—160 K. De normális években is 100—120 K. Magtermelésre a 2. ik kaszálás hagyandó meg és pedig a hol ritkásabb. A megérett rozsnokot vagy aratni kell, vagy rendre vágják s a rendekből hihuzigálandó a bugós szál mely kévébe kötve utánérés, száradás után kicsépelendő. De ugy is lehet a rozsnokot magnak kaszálni, hogy buga alatt vágják el kaszával s lógereblyével kifésülve harmat felszáradás után, s így csépelik ki. A megmaradt csonka szalmát újból lehet lekaszálni takarmánynak.

Szücs János.

Felelet. *Hepéhupás rét planirozása* című kérdésre.

Tessék rétgyalut venni a rónázáshoz, vagy ha ezt drágálni méltóztatik, egy 2 m. hosszú, 18/20 cm. vastag gerenda aljára szegezzen egy erős sinvasat, felül pedig két ekeszarvat s akassza ezt az eszközt egypár ökör vagy ló után s hosszában és keresztben járassa meg a rétet. Ezután ugyanígy dolgoztassa meg a rétboronával s akkor elég sima lesz rétje arra, hogy rendszeren lekaszálhassa azt még géppel is. De persze, mégis legjobbvólva ilyen rétet felszántani s újra telepíteni. F. Z.

Felelet. *Humusztartalmu talajon legelő-javítás* című kérdésre.

A legelőt fel kell törni, jól megrágyázni istálló- és műtrágyákkal s kapásnövényt vetni bele az első évben, ezután jöhet tavaszi kalászosba vagy zabosbükönybe mint védnövénybe vetett fümaggal felújítani. Ily talajba legjobban megfelelők a következők: 2 kg. baltaczim, 1/2 kg. vöröshere, 1/2 kg. korcsHERE, 2 kg. fehérhere, 1 kg. olaszperje, 1 kg. angol perje, 2 kg. francia perje, 3 kg. sovány perje, 1/2 kg. komlós luczerna, 1/2 kg. réti ecsetpázsit, 2 kg. mágoesi perje magyar (1200 négyszögöles holdanként).

—r—n.

POSZTÓ	Uri és női divatszöveteket :: ajánl a kiviteli ház ::	ZEFIR
	Skorkovsky Prokop és fia Humpolec, Csehsz. Minták ingyen. Legújtabb árak. Kívánatra uri öntvényeket el is készítettük.	

HIREK.

Gyászhir. Idősb eggbeli Körmeny Zsigmond, néhai Károlyi Sándor gróf nyugalmazott tisztartója március 7-én hetvenhat éves korában Györgyligeten meghalt. Mint szigorú és pedáns gazda nagy tekintélynek örvendett s mint a ma, a középkor delén, sőt már azon is túl levő gazdátársak nem csekély részének volt princípálisa, mindenesetre érdemeket szerzett, melyek elévülhetlen koszorúval övezik emlékét. Béke hamvaira.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve tudományos gazdasági előadásokat rendezett Veszprémben a megyei intelligens gazdaközönség részére. Rubinek Gyula, az OMGE igazgatója szolt először a nagy számban egybegyűlt gazdákhöz, majd Hunkár Dénes főispán megnyitja után az előadásokra került a sor. Kovács Béla gazdasági akadémiai igazgató az okszerű műtrágyázásról és a sertés-tenyésztésről tartott előadásokat. Czako Béla a vetéscsorgók helyes alkalmazásáról, dr. Lovassy Sándor a szőlőbetegségekről, Ferenczy Ferencz a szarvasmarhatenyésztésről, Faber Sándor pedig a Campbell-féle talajmivelésről értekezett. Az előadásokat vita követte.

Az OMGE vegyvizsgáló állomása már megkezdte működését. A vegyvizsgáló állomást a Köztelek épületében helyezték el s így a gazdákat érintő egyesületek és szövetségek többszomszédságában, a gazdák érdekeinek megvédése lesz legfőbb feladata. Hogy ezt a célt anyagilag is szolgálja, az OMGE tagjainak az állami díjjegyzék szerint számított elemzési díjából 10 százalék engedményt ad. Az állomást Oppicz Károly vegyész mérnök vezeti.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei osztálya 1912. év március hó 17-én délelőtt 10 órakor Kolozsvárt a vármegyei házat tanácsstermében évi közgyűlést tartja.

Bérlőszövetkezet herczeg Festetich birtokán. A keszthelyi hitelszövetkezet létesített Magyarországon a legelső közzött földbérlő szövetkezetet. A Festetich uradalom jelenlegi ura, herczeg Festetich Tasziló jóakarattal fogadta a szövetkezet ajánlközását, miáltal sikerült az uradalomtól egyelőre 2262 katasztrális holdnyi földterületet három bérlőcsoport részére megszerezni. A herczeggel, mint földbirtokossal szemben, bérlőként nem a csoportok egyes tagjai, hanem maga a szövetkezet áll, a mely nemcsak a bér pontos megfizetését biztosítja, hanem a bérszerződés egyéb pontjainak betartásáért is felelős: a szövetkezet a bérlételek nem keres maga számára hasznót. Az egészen a bérlő tagokat illeti. Csupán 1 korona 20 fillért számítanak fel a tagoknak kezelési díj fejében. Abból a többlételek, mely a bérlő tagok által a szövetkezetnek fizetett és a szövetkezet által a tulajdonosnak fizetett bér között mutatkozik, a bérlőcsoportok tartalékalapot gyűjtenek. Ebből fedezik a közös kiadásokat és az esetleges veszteségeket. A tartalékalapot a bérlételek megszűnése esetén a bérlételek föld arányában, felosztják a tagok között.

Kivitelünk Szerbiába. A most megjelent hivatalos kimutatás szerint Ausztria és Magyarország kivitele Szerbiába az 1911. év első 9 havában 33 millió dinárt (frankot) tett ki. Ezzel szemben behozatalunk (Ausztria és Magyar-

országba) Szerbiából az 1911. év végéig 48 millió dinár volt. Jelentősebb bevitelle Szerbiába az 1911. év első 3/4 évében még következő államoknak volt: Németország 25 millió, Anglia 75 millió, Oroszország 3 millió, Törökország 2 millió, Olaszország 5.5 millió, Belgium 2 millió, Franciaország 5 millió, Svájc 1.5 millió dinár (frank).

Kereskedelmi vállalkozás a mezőgazdasági termelés fokozására. Nyiregyházán a kereskedők és a gazdák közösen részvénytársaságot alakítanak a mezőgazdasági termelés előmozdítására. Az új vállalat Nyiregyháza közelében nagyobb kertgazdaságot rendeztek be s Nyiregyházát és környékét gyümölcsfacsemekkel, virágokkal, zöldségekkel és gyümölcsökkel fogja ellátni. Azonkívül foglalkozni fog vetőmagvak és mezőgazdasági gépek árusításával és ennek előmozdítására kisérleti telepet rendez be. Felvette továbbá az új vállalat munkakörébe a finomabb mezőgazdasági cikkek értékesítését se végből szervezni szándékozik a környék tej-, tojás-, aprómarha stb. termelését. A vállalat élén Megyery Géza curiai bíró, Drucker Henrik és Haas Ignác földbirtokosok állanak.

Országos bérszántó vállalat részvénytársaság. A közép- és kiscgazdák érdekeinek szolgálatára alakul meg a napokban a Központi kereskedelmi és iparbank részvénytársaság helyiségeiben a fenti cégsszöveggel egy új részvénytársaság, a mely mérsékelt díjak mellett óhajlja gazdaközönségünk zömét képező közép- és kiscgazdákat a géperő-földmivelés, elsősorban pedig a szántógép-szántás előnyeiben részesíteni. A földmivelésügyi miniszterium a vállalat részvénytőkéjének egyharmadát jegyzi s a vállalat működésének ellenőrzésére szakembereket küld ki a vezetőségbe is. A szántási bérek a földmivelésügyi kormány jóváhagyásával fognak megállapíthatni.

Mozgalom a több termelésre. Karniss István plébános kezdesére fontos mozgalom indult meg Tokajhegyalján a szőlőbirtokok hathatós kezelése, illetve a *bortermelés okszerű fokozása* érdekében. Az első lépés ebben az irányban a tokaji városháza dísztermében egy napon át tartott értekezlet volt, melyen a szőlőföld karbantartásáról s a szőlőtőkék műtrágyázásának kérdéséről vitatkoztak. Az értekezleten Tokaj város meghívására megjelent a műtrágya értékesítő szövetkezet kiküldötte: ifj. Széll Mihály, a ki beható részletességgel világosította meg a műtrágyázás szükségességét, fontosságát és jövedelmezőségét.

Számvetési és állattenyésztési szakelőadások Aradon. Március hó 16. és 17-én a debreczeni gazdasági akadémiai tanárikar közreműködésével, több vármegyére kiterjedőleg, az intelligens gazdák részére gazdasági előadást rendez az Arad vármegyei gazdasági egyesület Aradon a városháza nagytermében. Előadást tart március 16-án d. e. 8—10-ig dr. Rác Mihály gazdasági akadémiai tanár a fejős tehének takarmányozásáról. 10-től 12-ig dr. Besskó József gazdasági akadémiai tanár a szarvasmarhák hüvelyhurutja és járványos elveteléséről, továbbá az állatok meddőségéről és annak okairól. Ugyanaz nap délután 2 órától kezdve és folytatódólagosan március 17-én délelőtt 8 órától kezdve Ormándy János gazdasági akadémiai tanár fogja előadni a mezőgazdasági számtartást, különös tekintettel az új adótörvényre. Az aradmegyei gazdasági egyesület ez uton is tisztelettel meghívja az érdeklődő gazdaközönséget.

A répatermelő gazdák szervezkedése. Megirtuk, hogy az eszéki cukorgyár r. t. répatermelői nem voltak megelégedve azokkal az árakkal, a melyeket a cukorgyár eddig a répatért fizetett. A cukorrépatermelők, hogy jobb árat kaphassanak, még az elmúlt év végén szövetkezetbe tömörültek. A szövetkezett répatermelők, kik összesen 3000 hold répatérület fölött rendelkeznek, az eszéki cukorgyárral fennálló szerződésüket legutóbb négy évre meghosszabbították, azonban olyan feltételekkel, melyek alapján legalább 300.000 koronával többet kapnak majd répatermésükért, mint az előző években.

A Hortobágy hasznosításának alapfeltételei czimen Dr. Kovács József gazdasági akadémiai tanár nagyon érdekes felolvasást tartott a „Debreczeni Társastudományi Körnek” január hó 20-án tartott szak- és vitaülésén. Kifejtette a létesítendő öntözések hasznának

alapfeltételeit, valamint azt is, mily területeket lehet eke alá fogni s melyeket rétté átalakítani, vagy halastóvá tenni, hogy a lehető legnagyobb tisztajövedelmet érhesse el nemcsak egy-két esztendőn át, de évtizedeken keresztül.

A Hortobágy hasznosítása. A Hortobágy hasznosításának kérdésében jelentős lépés történik már legközelebb. Debreczen városának egyik albizottsága foglalkozott a kérdéssel s azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a Hortobágy területéből 12.000 holdat még ebben az évben kiszakítsanak, a melyeket 50—100 és 500 holdas parcellákra osztanak és azokon kis- és középgazdaságokat rendeznek be. A város azt reméli, hogy ezen az uton évente 300.000 korona haszonbér jövedelemhez fog jutni. A hasznosítás ügyével a város e havi közgyűlése foglalkozik.

Új kenyérgyár. Két millió korona alapítókével új kenyérgyári részvénytársaság van alakulóban a fővárosban. Az alapításban — a Molnárak Lapja szerint — részt vesz a Budapesti Központi Tejcsernok Szövetkezet is, mely a gyár kenyerét a saját 120 fővárosi fiókjában fogja árusítani. Azonkívül a fővárosi kávéosok és vendéglősök is jegyeznek 300.000 korona értékű részvényt. Az alakuló közgyűlést legközelebb megtartják.

A szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmánya Bernáth Béla országos képviselő elnöklésével ülést tartott. Az igazgatóválasztmány az irodalmi szakosztály javaslata alapján 3000 koronás pályadíjat tűzött ki Magyarországon szőlőművelés történetének megírására. A pályamű tervezetét 4 hónapon belül kell benyújtani. A munka megírására egy évi határidőt tűztek ki. Nagyobb vita után elhatározták, hogy fölíratot intéznek az illetékes miniszterekhez a közoktatásügyi kormány által irányított antialkoholista mozgalom borászati érdekeket veszélyeztető módja ellen, majd kimondották az Arad-hegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének átiratára, hogy kérelmezni fogják az agrárszőlő tartalék-alapjának visszafizetését, vagy annak az annuitásba való betudását. A tavasszal rendezendő szőlészeti és borászati előadások határidejét márczius hónap végére tűzték ki. Végül több új tag fölvétele után aláírták a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának átiratát, melyben az osztrák bortörvény cukrozási tilalmának szigorítását sürgeti az egyesület a földművelésügyi kormánytól, Liptay Jenő tette még szóvá, hogy az új bortörvény végrehajtási rendeletét még ma sem követik a vidéken. Lónyay Ferencz dr. miniszteri tanácsos megnyugtató fölvilágosításokkal szolgált.

Borkivitelünk emelkedése. Örvendetes adatokat közöl az áruforgalmi statisztika külföldi borforgalmunk mérlegének javulásáról. A múlt évben Magyarországból hordóban kivitt must és bor mennyisége 1.396.697 hektoliter. A behozatal ellenben csak 215.979 hektoliter volt. Az előző évi állapotokhoz viszonyítva, külföldi borforgalmunk mérlege 431.043 hektoliterrel javult. Általában borkivitelünk 1904 óta, mikor az olasz boroknak szerződésileg engedélyezett kedvezményes vámja megszűnt, fokozatos emelkedést mutat. És az 1904. évi 708.916 hektoliterrel évenként 30.000—60.000 hektoliterrel növekedvén, 1908-ban 978.729, 1909-ben 1.219.128, 1910-ben 1.102.383, 1911-ben pedig 1.396.697 hektoliter bort és mustot vittünk ki. Ezek az adatok pedig azt bizonyítják, hogy a külföld bizalma egyre fokozódik a magyar borok iránt.

Gyümölcsészeti előadás. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti szakosztálya f. hó 14-én, esztőtörökön, délután 4 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Sörház-utca 3. I. em.) ülést tartott, a melyen dr. Schilberszky Károly tanár ismertette a gyümölcsfák penészgombabetegségeit és az azok elleni különböző védekezési eljárásokat. Agyal Dezső előadó különböző gyümölcsfajtákat mutatott be, a mely gyümölcsök összehasonlító megismerésére kerültek.

Gyümölcsstermesztő társaság alakult százezer korona alaptőkével exportra alkalmas gyümölcsfélék nagybani termelésére. A gyümölcsöst a biharmegyei Feketető községben rendezik be 800 holdnyi területen. A berendezési munkálatokat már megkezdték.

Az egyiptomi gyapottermelés veszedelme. Az egyiptomi kormány vállaira súlyos gond nehezedett, mert veszedelembe került az ország egyik fő jövedelmét képező gyapotter-

melés. Néhány éve már annak, hogy a gyapotültetvényekben a növényeken egy eddig ismeretlen új gombabetegséget észleltek, a mely a termelőket és a kereskedőket természetesen és a minőségbeli romlás is fölötté aggasztott. Az egyiptomi kormány most ankétet hív össze ebben az ügyben, a melyre több külföldi tudóst és szakértőt is meg fog hívni; a meglepett gyapotnövényekből és termésből pedig több mintát küldtek francia, német és amerikai laboratoriumokba tudományos megvizsgálás céljából, hogy ezeket az adatokat az ankéte elé terjeszthessék.

Földmivesek méhészeti kurzusa. A gödöllői állami méhészeti gazdaságban a folyó évben négy 18—18 napra terjedő méhészeti tanfolyamot rendeznek a földmivesek számára. Az első május 2—19-ig, a második május 22-től június 8-ig, a harmadikat június 12—29-ig és a negyediket július 3—20-ig. A tanfolyamok alkalmas fognak szolgálni arra, hogy a résztvevők elsajátítsák a méhészet elméleti és gyakorlati ismereteit. A tanfolyamon való részvétel teljesen ingyenes. Nemcsak ellátást adnak a tanulóknak, hanem még féláru utijegyük árát is megtérítik fölvételük esetén. Minden egyes tanfolyamra 20—20 egyént vesznek föl. A fölvételi kérelmeket a földművelésügyi miniszterhez czimezve, egykoronás bélyeggel és az illetékes községek előljáróságának ajánlatával ellátva a tanfolyamok megkezdése előtt egy hónappal kell benyújtani. Mivel a fölvételi értesítővel egyidejűleg küldik meg a féláru vasuti igazolást is, a kérvényben pontosan megjelölendő a folyamodó lakhelye. Előnyben részesítik a fölvételnél mindazokat, kiket az előző évben helyszüke miatt nem vehettek föl.

A motor és lokomobilkérdés. A gépek beszerzésénél ne az olcsóság és egyéb igéretkegyenek mértékadóak, hanem csak a gép jóhírneve és elterjedtsége lehet döntő. A Bachrich és Társa budapesti cég kétütemű Climax-nyersolajmotorairól és lokomobiljairól teszünk említést, mely cég ebben a szakmában egyik legnagyobb gyár. Hogy az érdeklődők elképzelhessék, mily gondossággal állítatnak elő a Climax-motorok, megemlítjük, hogy az egyes részek egy milliméter 25 ezredrészenek pontosságával dolgoztatnak meg. Ha még azt is tekintetbe vesszük, hogy a nyersolajmotor a leggazdaságosabb motoros hajtóerőt is képezi, ugy a Climax-motorok utáni nagy kéredezésködés megmagyarázható. További felvilágosításokat és ajánlatokat díjmentesen és kötelezettség nélkül ad: Bachrich és Társa motorgyári fióktelep, Budapest, V., Szabadság-tér 17. (Tőzsdepalota.)

A Gabonabank közgyűlése. A Gabonabank molnárak és gazdák részvénytársasága e hó 4-én megtartott IV. évi rendes közgyűlésen az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tudomásulvétele és a felmentések megadása után az 1911. üzletévben elért 52.251,28 korona mérleg szerinti tiszta jövedelemből 5000 darab részvény után a 6.— korona, 30.000 korona osztalék kifizetését elrendelte, míg a fennmaradó 22.251,25 korona tartalék dotálására és alapszabályszerű leírásokra fordították. A közgyűlés az igazgatóságnak és Reich Jenő vezérigazgatónak köszönettel bizalmat szavazott és Fáy Antal és Fehér Zoltán birtokosok beválasztásával az igazgatóságot kiegészítette. A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen Kubinyi Géza országgyűlési képviselő elnökké, báró Csávossy Béla udvari tanácsos és Haubert Nándor királyi tanácsos urak alelnökké választották.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletműködési köre a kiterjed parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekírói és mérnöki) lebonyolítására és e célra

megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizettetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

APRÓK.

Czukorrépa-árak Amerikában. A cukorrépatermelők helyzete Amerikában nem a legrózsásabb, bár tagadhatatlan, hogy az unióbéli farmerek még mindig jobban jönnek ki, mint mi — európai kollegáink. Amerikában és a mi drága és jobbára rossz kézimunkával végzett répaművelésüket fogatos és gépi erővel, s így olcsóbban csinálják. A cukorrépa alapára az Unióban tonnánként (10 q) 5 dollár, a mely ár q-ként 2 kor. 50 fillérnek felel meg. Ez az ár, 13 %-ot tartalmazó cukortartalmu répára vonatkozik. A 13%-on felüli polarisáló répára nézve bizonyos fokozatos bonificatio van megállapítva, s ez által arenként 12—20 tonnáig felrug a termés. Az amerikai farmer jelentékenyen olcsóbban is juthat műtrágyákhoz és amerikai cukorgyárak kivétel nélkül 50 százalék — és hozzá csak 60 százalék vizet tartalmazható — szelvet adnak vissza a farmereknek, s ezáltal munkájuk hasznothozó és hőven gyümölcsöző.

A burgonya bakteriumai. A német hadsereg legénysége között csirázó vagy éretlen burgonya élvezete után megbetegedéseket észleltek, a mely megbetegedések oka a burgonyák nagy solanin tartalmára vezethető vissza. A solanin mérgezés láz kíséretében jelentkező fejfájásban, hányásban, hasmenésben, gyakran ájulásban és görcsökben nyilvánul. A vizsgálatokból azután kitűnt, hogy míg a normális burgonya a nyári hónapokban csak 0,064% solanint tartalmaz, addig a megbetegedést okozott burgonyákban 0,38% solanin volt kimutatható. Schmiedeberg, Mayer és Schnell higienisták hosszas kutatások és vizsgálatok után jobban arra a fölfedezésre jutottak, hogy a solanin a burgonyában termeljük. Szerintük ugyanis a nagymennyiségű solanin nem állhat a csirázási folyamattal vagy a vízvesztéssel és az ezzel járó szárazanyag többlettel összefüggésben, ellenben valószínűbb, hogy a solanin az ilyen élvezhetetlen burgonyában bakteriumok által termeltetik. Weil professor azután a fölfedezésre vonatkozólag kísérleteket végzett és a kérdés tisztázása céljából steril burgonyaszelvényekre és agar-lemezekre kente a bouillonnal eldörzsölt szürke részait a romlott burgonyának. Mindkét tenyésztalajon 15° C. hőmérsékletű thermostatban eddig ismeretlen 13 új bakterium fejlődött, melyek közül 2 határozottan solanin-képzőnek bizonyult. Ugyanis sikerült neki reszelt burgonya kiszajtolása után nyert vízben, mely a solanin képződéséhez szükséges anyagokat tartalmazza, de magát a tiszta solanint nem, e két bakteriumot tisztán kitenyészteni és abban tetemes mennyiségű solanint kimutatni. A többi 11 bakteriumot is sikerült tisztán kitenyészteni, ezeknek burgonyavíz tenyésztete azonban solanin mentes maradt. Weil a solaninképző bakteriumok egyikét „Bacterium solaniferum non colorabile”, a

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

másikat „Bacterium solaniferum colorabile“ nével jelölte meg.

Weil azt hiszi, hogy az egészséges burgonya minimális solanin tartalma is ezen bakteriumok termése és nem mirigy secretum. Szerinte ezen bakteriumok a burgonya héjának szájadékain keresztül az epidermisbe nyomulnak és ott életmüködsük folyamán solanin termelnek. Föltevésének helyessége mellett szól azon körülmény is, hogy az egészséges burgonya héja tartalmazza a legtöbb solanint. A parenchym meglazulása esetében ezen bakteriumok a burgonya mélyébe-hasába hatolnak és ott nagymennyiségű solanin termelnek. Innen ered azután a romlott burgonya tetemes solanin tartalma.

N. D.

Harcz a szőlómoly ellen. Jablonovszky József a rovarani állomás igazgatója előadást tartott a szőlómoly kártételeiről és a következő irtási módokat ajánlotta leginkább. Lámpákkal fogás és permetezések keveset érnek; több sikerrel jár a következő módszer: A szőlőtöke nyaka, feje és cserepes részei a július közepétől augusztus közepéig terjedő időszak folyamán földdel beborítandók, s tavaszig beborítva hagyandók. Ezután van a fűrtőkben a legtöbb moly, a mely teletésre az említett, beborított részekbe akar huzódni, ettől azonban elzárja a borításul alkalmazott föld. Nehogy a földbe került részekhez a molynek közlekedése legyen, vigyázni kell arra, hogy szőlőfürt sem egészben sem részben ne jusson a földbe. A moly most a karóban keres helyet a teletésre, s ebben megakadályozzuk, ha ép, le nem tört és szét nem vert fejű karókat alkalmazunk. A teletőhely után kutató molynek azután magunk készítünk buvóhelyet. A szőlőkaróra e célra alkalmas, bemélyedésekkel és csövekkel ellátott papír övet kötünk: a molyfogót, melyet azután a moly felhasznál a teletés céljára, melyeket azután a molyfogó leszedésével és kénezésével kényelmesen meg lehet semmisíteni. Ezt a molyfogó papírost a termés magasságában kell a karóra kötni, még pedig szorosan, s a felső részén alkalmazott erős drótkötéssel úgy, hogy az eső elől el legyenek zárva a molyok teletésére szolgáló csatornák. Egy ilyen molyfogó több éven át használható, renkívül olcsó, a vele bánás kényelmes, az eredményei pedig meglepőek. A karókra a május elsejétől július végéig terjedő időszakban kell erősíteni s szüret után leszedni. Nem ártana, ha kötelezővé tenné a kormány, ezen eljárást, mint a hogy kötelező például a hernyózás is.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten változatlan tartott irányzat uralkodott és a szeszárak szilárdan a legutóbbi jegyzés szerint zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 224—225 kor., adózatlanul 85—86 kor., míg ellenben másodkézből prompt és márciusi áru valamivel olcsóbb árban kelt.

Denaturált szesz ártartó és hordóval együtt kötésre 77—78.50 koronáig kelt el élénk vételkedv mellett.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás folyó termelési idényre 77.50—78 kor. flx árban és 1.75—2 kor. jegyzésen alól kelt el. Új termelési idényre jegyzésen alól törtétek eladások. Budapesten a kontingens nyersszesz ára 79—80 kor.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	224.—225.— K
Finomított szesz adózatlan	85.—86.— »
Élesztőszesz adózva	223.50—223.75 »
Élesztőszesz adózatlan	—.—.— »
Nyers szesz adózva	222.—223.— »
Denaturált szesz	74.—75.— »

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1912. március hó 14-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi rozs 12 fillérrel, az októberi buza 7 fillérrel, az áprilisi zab 6 fillérrel, az októberi zab 5 fillérrel, a májusi tengeri 5 fillérrel csökkent.

Köttetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 kg. 24.15 K, 17.000 mm. 81 kg. 24.10 K, 3000 mm. 80.5 kg. 24.05 K, 150 mm. 80 kg. 24 K. 100 mm. 80 kg. 23.80 K

Pestvidéki: 150 mm. 79 kg. 23.85 K.

Bánsági: 4050 mm. 78.8 kg. 23.80 K

Pancsovai: 4012 mm. 78 kg. 23.44 K

Felsőmagyarországi: 250 mm. 80.5 kg. 23.95 K. 300 mm. 80.5 kg. 23.85 K, 300 mm. 80.3 kg. 23.85 K, 200 mm. 80 kg. 23.85 K, 20 mm. 80 kg. 23.85 K, 200 mm. 80 kg. 23.80 K. 400 mm. 77 kg. 23.60 K.

Rozs. 150 mm. 19.85 K 200 mm. 19.80 K mind kp. p. mellett.

Zab. 300 mm. 19.65 K, keverékes, hibás, 100 mm. 20.40 K, kpf., 100 mm. 20.50 K, kpf., 100 mm. 20.10 K, kpf., 200 mm. 19.80 K, keverékes.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23.20 K
Buza májusra	23.12 »
Áprilisi rozs	19.92 »
Zab áprilisra	19.78 »
Tengeri 1912. májusra	17.40 »

Készáru-tőzsde 1912. március hó 14-én.

Fajta	Hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm középső ár Budapest		Hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm középső ár Budapest	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	23.40	23.65
"	76	—	—	80	23.50	23.75
"	77	—	—	81	23.60	23.95
"	78	23.10	23.40	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	23.25	23.50
"	76	—	—	80	23.40	23.55
"	77	—	—	81	23.50	23.75
"	78	23.—	23.25	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	23.25	23.40
"	76	—	—	80	23.40	23.55
"	77	—	—	81	23.50	23.75
"	78	23.—	23.30	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	23.35	23.60
"	76	—	—	80	23.50	23.75
"	77	—	—	81	—	—
"	78	23.10	23.35	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	23.25	23.65
"	76	—	—	80	23.70	23.75
"	77	—	—	81	—	—
"	78	23.10	23.35	82	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)					20.—	20.20
Árpa takarmányáru elsőrendű másodrendű					19.80	20.—
Köles elsőrendű (új) középminőségű (új)					19.60	20.10
Zab elsőrendű (új) középminőségű (új)					20.50	20.70
Tengeri belföldi új román v. bolgár					20.—	20.80
Repczékáposzta					17.60	18.—

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 31.60, 1. sz. lángliszt 31.40, 2. sz. lángliszt 33.40, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.80, 4. sz. zsemlyeliszt 32.20, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.60, 6. sz. kenyérliszt 31.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 30.40, rozsliszt I. 29.80, rozsliszt II. 28.00, rozsliszt III. 23.20, korpa, finom 16.80, korpa, durva 16.80 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. március 15-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 105 szekér réti széna, 14 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 19 szekér alomszalma, szekér takarmányszalma, 8 egyéb takarmány 17 szekér (luczerna és zabosbökköny stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Arak q-ként fillérben a következők:

Régi széna I. r. 840—960, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolásra 460—500, muhar 860—1000, zsupszalma 400—540, alomszalma 280—400, takarmányszalma 380—440, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bökköny 860—1000, lóhere —, luczerna 920—940, köles —, sarju —, szalmaszecska 480.—540
Összes kocsiszám 160. Összes súly 192.000 kilogramm.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakaraktárak gabona és élelményfongalmáról és készleteiről.

1912. márcz. 2-től 1912. márcz. 9-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. márc. hó 2-án	556180	24117	98597	244444	60575
Béta- 1912. márc. 2-től rozás 1912. márc. 9-ig	46818	2085	5383	16427	25769
Kita- 1912. márc. 2-től rozás 1912. márc. 9-ig	56911	28867	14653	28085	24667
Készlet 1912. márc. hó 9-én	546087	214845	89277	232786	61677
II. Az 1912. március hó 9-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Baros	17169	1810	389	12914	5458
Berettyóújfalú	—	—	—	—	—
Békéscsaba	65976	38	713	1311	747
Brassó	5835	588	2048	10 68	9006
Budapest	91892	86997	1462	77913	214
Csáktornya	7010	1643	484	2327	1944
Czegléd	16106	9329	60 5	2662	961
Debrecen	23549	32326	1855	4758	843
Déaványa	5216	552	353	1501	681
Erményfalva	3321	8473	—	161	511
Fiume	13343	998	11265	9849	18375
Győr	191	2957	501	145	—
Kába	12128	168	204	149	—
Karczag	11199	—	—	—	—
Kassa	6249	2452	2064	5551	173
Kisujváros	33429	863	344	780	556
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	18725	1188	1458	5452	130
Marosvásárhely	6111	1191	3961	1881	1103
Mátészalka	4956	32	1042	1463	151
Mezőkaszony	—	—	—	—	—
Mezőtúr	9686	1471	723	1885	809
Miskolc	6212	2860	6287	4631	509
Nagybacsó	6008	233	—	1563	1022
Nagykanizsa	18118	9231	10785	1897	241
Nagykaroly	13340	8304	1179	1867	482
Nagyszalonta	2097	130	—	1397	1
Nagyszombat	4800	1177	101	9072	979
Nagyvárad	140 6	2036	607	72	573
Nyíregyháza	14742	16995	689	953	1335
Nyitra	796	57	1089	786	418
Pancsova	6626	—	—	—	1449
Pozsony	9020	5155	20864	1719	—
Szarvas	6869	—	211	302	243
Szatmár-Németi	12029	3993	—	112 6	—
Szeged	1017	234	184	125	587
Szombathely	15 6	—	5840	642	349
Temesvár	7284	91	1385	16776	752
Versecz	19293	—	459	979	249
Eszék	203	—	—	888	—
Szécsény	609	—	18	6485	5656
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakaraktárak.					
	15419	793	3104	4830	240

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társ-szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

A. BEHREND gépgyár és vasöntöde, Gardelegen.

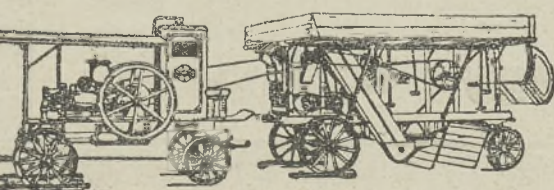
Benzinlokomobil-cséplőszerkezetek. ♦♦♦♦ Nyersolaj- és szivógázmotorok.

Tökéletes gyártmány. Eddig el nem ért munkaképességével és rendkívül olcsó üzemi költségével minden más gyártmányt felülmúl. Igen kedvező fizetési feltételek. Venni szándékozik forduljanak bizalommal hozzánk.

Magyarországi vezérképviselet:

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI SZAKIRODA

Budapest, VI., Andrássy-ut 2. (Fonciere palota.) Telefon 170-68.

Mezőgazdasági és szerszámgépek. ♦ Mindenféle szerszámok, műszaki- és gazdasági fel- ♦♦♦♦ szerelések. ♦♦♦♦

Műtrágya. Készén.

♦♦♦♦ Gépolaj. ♦♦♦♦

A szőlő trágyázása.

Irtá: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel **3.45 korona.** Utánvétellel küldve **3.65 korona.** Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV. Múzeum-körút 7.**

Tolnamegyében mintegy 1400 m. hold elsőrendű szántóföld, **Bihar megyében** 560 m. hold többnyire szántóföld egy tagban, avagy **kisebb és nagyobb** részletekben eladó.

Magyarország északi részén nagy kiterjedésű **erdőbirtok eladására** nyertünk megbízást, melyből a szántóföld mintegy 3000 holdat tesz ki. Az erdő külön is eladás tárgyát képezheti, mely erdő nagy része szántófölddé alakítható. **Parcellázásra alkalmas birtokot veszünk.**

Ajánljuk a legkitünőbb **quiedlinburgi répamagokat** és pedig: **vauriac, obern-dorfi, eckendorfi olajbogyó sárga, Mammuth vörös takarmányrépamagokat, aranka-mentes eredeti stájer lóherét és luczernát a legnemesebb fajokat, gondosan tisztítva és kiválóan csiraképeseket.**

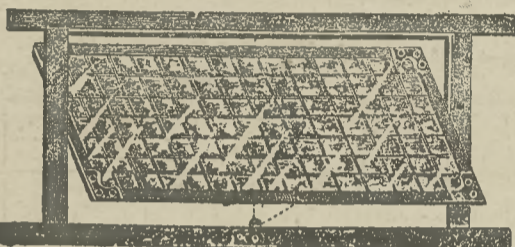
Szállítunk mindennemű **gazdasági gépeket, olajat, zsiradékot, műtrágyát, raffiaháncsot, kékkövet, zsákot és ponyvát.**

Birtokokra törlesztéses **kölcsönt és mezőgazdasági hitelt** nyújtunk előnyös feltételek mellett.

A „Nemzeti Pénzváltó r. t. Parcellázó osztálya“ BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. ♦♦ (HAAS-PALOTA.) ♦♦

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakzerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:]

FARKAS ÉS TÁRSA

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árajegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel kitüntetve, megvételre ajánlja **Kubicek Ferenc** földbirtokos, **Cellechovitz, Prossnitz** mellett **Morvaországban,**

Tüzálló kaszák minden nagyságban, kézi vaskazeták uj és használt, 100 pár disz-lószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítüstiek, mindentéle munkaszerszámok, gazdasági pok-róczok, lótakarók, régi és uj eső-köpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle unitormisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és uj fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyeplőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol karhatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20745. — A küldemény utánvétellel eszközöltek. — Nem alkalmas tárgy kicseréltek. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

MEGHIVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

folyó évi márczius hó 24-én és 25-én

sortrágyázó vetőgépversenyt

rendez **Hatvanban** a cukorgyár gazdaságában, melyhez a t. gazdaközöniséget a magunk részéről is tisztelettel meghívjuk.

Ezen versenyen jó alkalom nyílik a **Melichar-gyár** különböző szerkezetű, legujabb típusu, **műtrágyaszóró készülékkel** egyesített **vetőgépeinek** gyakorlati üzemben való megtekintésére, valamint más gyártmányu vetőgépekkel való összehasonlítására.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyárának

magyarországi vezérképviselője:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

RUBEROID

16 év óta bevált

tetőfedő és szigetelő anyag

viharálló, vízmentes, magas szigetelő képesség. Fentartási mázolás felesleges. Egyszerű alkalmazás.

Arajánlat, költségvetés stb. bérmentve.

Avenarius-Művek

LIGETFALU (POZSONY).

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsherte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és József-aknai tömörszenünket

ajánjuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R. T. Budapest, V., Arany János-u. 29.

KLISEKÉI

MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT

KOBLINGER GYULA

PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE

BUDAPEST
VII. CSENGERI ÚT. 22.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

Takarmányrépamag.

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó Pozsony vármegye Szárazpatak intézőségi kerületében 6 métermázsas sárga bogó kg.-ként 2.10 kor., Alsónyárasd intézőségi kerületében pedig 12 métermázsas oberndorfi sárga kg.-ként 2.40 kor. kiváló minőségű répavetőmag, míg a készlet tart, eladó. Vételár beküldése ellenében 5 kilón felül bármily mennyi ségben a megrendelést közvetlenül az illető uradalom intézőség eszközli.

Központi iroda:

Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.

Eladó

2 cséplőgarnitúra.

Bérletem megszűnése folytán eladom egy 10 lóerejű, a MÁV. gépgyárban készült és egy 8 lóerejű cséplőgarnitúrát, szalma-kazalozókkal, tüzfocskendőkkel, teljesen üzemképes állapotban, mindegyikhez külön javításhoz való sok szereléssel, mindkettő 1910-ben lett nyomtatva, Bővebbet tulajdonosnál:

Gutman Mór

Sátor-Alja-Ujhely, Széchenyi-tér 23. sz.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Czlm: Erdélyi Kereskedelmi

Társ. Kolozsvár, Kossuth-Lajos-utca 37. sz. alatt.

Telefon 311. Interurban

Takarmányrépák,

gazdag természetűek és jól eltarthatóak legyenek és lehetőleg sok tápértékkel (cukor) bírjanak. Mind-ezen előnyökkel bír a talaj fölött fejlődő, vöröses-sárga husu

eredeti friedrichswerthi takarmányrépa

„czukorhenger“ (Zuckerwalze).

A „Zuckerwalze“ dugványozásra is nagyon alkalmas. Jó osztraképes, utolsó évi mag mázsája 125 márká, kisebb mennyiségűnél megfelelő áremelés. 5 kg.-os postacsomag bérmentve 15 márká. Bővebbet tartalmaznak a tudósítások, melyek ingyen és bérmentve küldetnek felhívásra.

Domäne Friedrichswerth 69 (Thüringen), Domänenrat Eduard Meyer.

VALÓ-

di francia különlegeségeket (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágotott a „Gazdasági Lapok“-ból

MILL TELEP NAGYOSZ

KÖZÉPEUROPA LEGNAGYOBB SZŐLŐISKOLÁJA.

APRIL 22-ÉN INGYEN

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú Erdélyi ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt, Szolnok-Doboka megye.)

Eladó

egy Furioso XXIII. után nevelt gesztenyepej, hibátlan 5 éves ménő, 167 cm. magas, angol telivérre való áttérés miatt. Ivadéka megtekinthetők. Czím a kiadóhivatalban 717. szám alatt.

Id. Marinovics Emil

BUDAPEST, II., Fő-utca 80. (a „Király-fürdő“ mellett) a t. gazdaközönség figyelmébe ajánlja

mezőgazdasági, erdészeti és iparszemélyzet hatóságilag engedélyezett elhelyező irodáját.

Elhelyeztetnek: gazdaszettek, erdészek, szeszfizetők, gépészek, kovácsok, bogrnarok, kertészek és vinczellérek stb.

Földbirtokosoknak közvetítés teljesen díjtalan!

Cséplési idényre gépek díjmentesen elhelyeztetnek!

TÓTH FERENCZ EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSI VÁLLALAT

FŐÜZLET: BUDAPEST VII., WESSELÉNYI-U. 56. TELEFON 165-27.

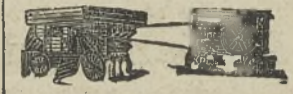
FIÓK-ÜZLET: SZATMÁRNÉMETI ÁRPAD-UT 1. TELEFON 3-57.

TERVEZ ÉS KÉSZIT:

Légszesz-, vízvezeték-, fűtés-, csatornázást, gazdasági berendezést, öntő- és tejhűtő-készüléket, szennyvízterítő telepeket. +++++

Költségvetések és tervezések díjtalanul eszközöltetnek.

Minden kötséget kizáróan, a szerkezeti tökéletesség és gazdaságosság legmagasabb fokán álló benzinlokomobilok, cséplőkészletek, fekvőleges benzin és nyersolajmotorok, Diesel-motorok, szívógáztelepek, továbbá a hirneves szab. „Kincsem“ vetőgépek, erőhajtású morzsolók, lóherefejtők és minden egyéb gazdasági gépek, legolcsóbb bevásárlási forrása

Szücs Ödön

mezőgazdasági és ipari gépek-kereskedelmi vállalatánál

BUDAPEST,

VI. k. Nagymező-utca 66. sz. Árjegyzékkel, prospektusokkal és költségelőrányszakokkal kívánatra ingyen szolgál

MÉHKASOKAT

gyékényből szállítók, közönséges kupkas 1 kor., igen nagy felső lyukas 1:50 kor., átmeneti 2:40 kor., a két utóbbi Hane-mann-ráccsal ellátva. Matuská István, NagyKároly.

A legkiválóbb fajta nemesített

gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác Szeged

ujszegedi 50 kat. hold területen levő

gyümölcsfaiskolájában.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Megvételre

keresek 30-40 db 2 éves magyar üszőt és 50 db 2-3 hónapos berkshiri kooza malacot. Ajánlatok a suly és ár megjelölésével kéretnek.

Molnár Imre

Nagy Szatmár megye.

A szőlő trágyázása.

Irta: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Bpest, IV., Múzeum-körút 7.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajliszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték,

sétányfák, díszeserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsőrendű ár) európai és amerikai sima és gyökerez vasszók. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen. —

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

„QUADRÁT” EGYETEMES TENGERTÜVELŐ.

Mint három vagy négy soros □-es fészekvájó és kapáló gép

az egyedüli eszköz, mely a hazai viszonyok között, de különösen nehéz műveltetű talajokon, a négyzetes tengeri művelés pontos és olcsó keresztülvitelére alkalmas. SZADALOM a világ összes agrikulturn államaiban bejelontve.

Megrendelhető: Andrényi Károly és Fiai vasnagykereskedő cégégnél, NAGYVÁRADON.

Kívánatra prospektus bérmentve.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncépelettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szab. dobkosár-betétléczczel.

Kérdéskérésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

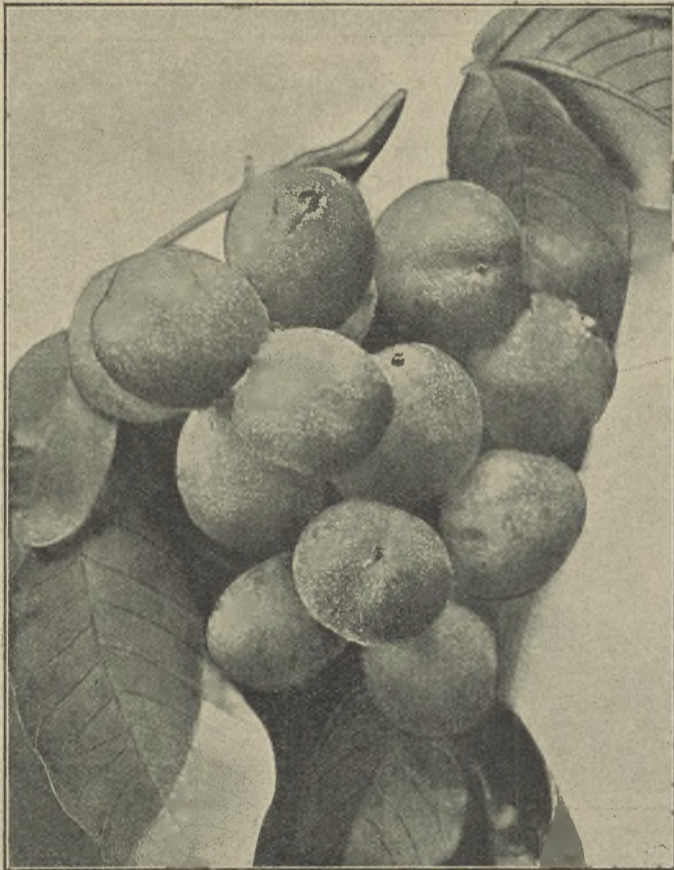
URL REZSŐ
sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97-85 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A kertészet csodafája fűrtös diófa!

Ezen diófaj bőtermőségéről 1904. év szeptember 12-én 76. ügyszám alatt közjegyzői hitelesítést vettem, mely szerint **5 fűrtön vagy nyélen 60, azaz hatvan drb diót** mutattam be. Azóta lefolyt nyáron **16 diós fűrtök** is voltak a fán. Megérdemli ezen faj, hogy minden házikertben, szőlőben, nyaralóban legalább egy fának hely kerítsék. Tavaszra kiadható 4-5-6 éves csemeték készlete korlátolt. A fa gyorsnövésű teljesen télálló, gyönyörű árnyék- és haszonfa.

BUDING ADOLF, Billéd (Torontál megye.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687-53 „

Összesen: 4,383.047-53 K

Évi felesleg 1901-től 1910-ig 782.595,58 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfolyásból úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfolyásból közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedménnyel részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfolyásból pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Teretkezési Segélyező Társulat útján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközöltenek félvevényként fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népszerűsítés. E társulat közelemben minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-ut 1. sz.

MUSCAT OTTONEL

Gyökerez (2 éves) minőségben 500,000 darab.
Sima minőségben 2.000,000 darab van eladó.

Gyökerez (2 éves) rendkívül erős példányok 1000-ként 60 kor.
Dugványról lett szaporítva. — Sima (szokvány minőségű, betegségtől mentes, 55 cm. hosszú) 1000-ként 12 kor.

Gyökerekből 100, simából pedig 500 darabnál kevesebbet nem adok el.
10—25—50—100,000 darab vételénél megfelelő engedményt adok.

A **Muscat Ottonel** egészséges, buja növésű, bőtermő, virágzaskor ritkán rug és csak nagyon esős időben rothad; e mellett korai faj, hogy szeptember 20-25-én szüretelve, a klosterneuburgi mustmértől 23, de sokszor 24-26% cukrot is mutat. A szőlő zamataja felséges, ugyanarra, hogy e részben egész bátorsággal minden más muscotály fölé helyezendő. Csemegének — mert fejedelmi illata van — rendkívül alkalmas. Mi Wienben 80 fillér, de sokszor 1 koronáért is el tudtuk adni kilóját. Rendkívül édesége és zamataja folytán silány mustok, illetve borok feljavítására ennél alkalmasabb anyagot eddig a szőlészet nem mutatott fel; épen ezért a 2 éves gyökerez vesszők olyan múlt évi vagy 2-3 éves telepítés pótlására, mely 20-30% vagy még ennél is nagyobb hiányt mutat, rendkívül alkalmas, mert vele termésünket, illetve borunkat még egyszer olyan értékűvé tesszük.

Fenti fajnál a híres **piros Delaware** legalább is 50%-kal csekélyebb értékű. Az **Ottonelből** nálam ma már 80 katasztrális hold áll művelés alatt és borát mint félaszt ez évben waggonszámra is eladtam és el tudom adni minőség szerint 80-100 koronáért, kicsinyben pedig minőség szerint 120-150 koronáért. Eme faj sima vesszejét ojtványtelepek 25-50,000 száma rendelik.

Czím: **Unghváry László** szőlő- és borgazdasága, Czegléd.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkekből való szállítója, kertületi gyógyszerész **Korneuburg-ban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban és versenyistállóban 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest, VI., Király-utca 12. sz.
VI., Andrassy-ut 26. sz.

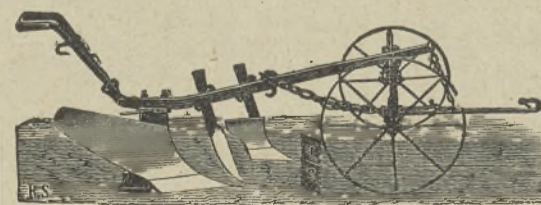
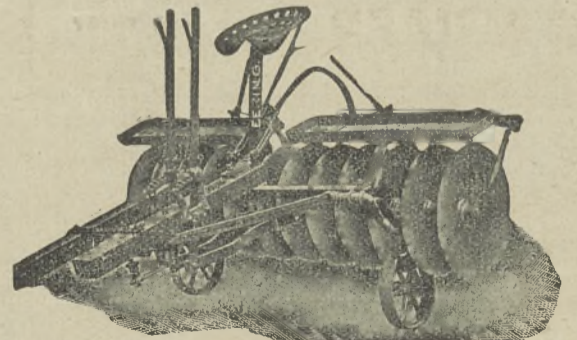
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle eredeti amerikai **aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák** legkitűnőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle

Valódi SACK-féle aczéleke.

ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőművelési eszközök, ugyancsak javított eredeti „Westfalia“ műtrágyaszórógépek,

nemkülönben legkitűnőbb **szecskaavogó- és repavágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szárítógépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Apollo“ meszelő- és permeterizáló gépek, szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.**

FRANK BERNÁT, Tapolcza (Zala m., Balatonvidék) ajánlja saját telepén termelt nagymennyiségű

szőlőoltványait, riparia portalis

alanyon, legjobb bor és legnemesebb csemege fajokban. Oltványaim jól sikerültek, szép hajtással és dus gyökérrzel bírnak.

20 évre nyerünk takarmányt egy sertés részére, ha 30 m² méter területű földön 300 gyökérdugványt ültetünk el a kaukázusi Symphytum vagy Comfrey-takarmány növényből. Minden talaj-nemen megterem minden éghajlat alatt és 20 éven át évenként 6 gazdag termést ad zöldtakarmányból, mely egészséges és tápláló mindenféle állat, de különösen a sertés által szívesen fogyasztatik. (Lásd: Jelentés a „Mitteilg. d. deutschen Landw. Gesellsch.“, 3000 g levél hektáronként.) Szállítunk pontos növény-termelési utasítással. **a) Comfreydugványt** 300 darabot 4 Márkáért, 1000 darabot 10 Márkáért; **b) előcsíráztatott Comfreytöveket** mindegyik már hajtással bir (legjobb, legbiztosabb növényanyag) 300 darab 6 márka, 1000 darab 18 márka.

800—1000 mázsa gumóhozamot ad hektáronként egy másik Kanadából származó takarmánynövény a Helianthi növény. Ezen Helianthi gumók dr. J. Koehs szerint **négyszer oly nagy tápértékkel bírnak, mint a burgonya** és nemcsak kiválóan értékes takarmány sertések, marhák, juhok és lovaknak, de belőle nagyon izletes és tápáló ízelék is lehet készíteni 100 növénygumó 3 márka 250 darab 6 márka. Képes árjegyzéket bérmentve küld.

WOELFERT & CO.
Saatgut-Export,
ERFURT 67. (Deutschland).

Préselt buzaszalmát és zab szalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Zombor.
Eladó.

Egy egyjártu 32 hüvelyk átmérőjű kőekkel ellátott daráló malom, melynek munkaképessége naponként 30 mázsa, jutányosan eladó. **Losonczy sertéshizláló vállalat.**

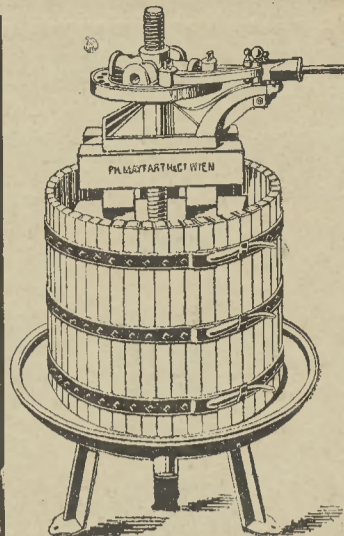
A m. t. földbirtokos urak és uradalmak szives figyelmébe!

Van szerencsém tisztelettel b. tudomásukra adni, miszerint közvetítéssel valódi, elsőrendű muraközi igáskanczák, 3-4 éves tenyészkanczák, hasas kanczák, de különösen 3-4 éves, 16-17 markos, különféle szintű tenyészmenek garantált egészséges, hibátlan, tenyész képes állapotban legjutányosabban, ugyszintén elválasztott tenyészcsikók a legolcsóbban beszerezhetők.

Különösen vagyok bátor a m. t. érdeklődők b. figyelmét a folyó év április havában helyben megtartandó nagy ló- és osikóvásárra felhívni, a hol a legszebb és legjobb tenyészanyag kerül felhajtásra. Az anyagot direkte a polgár-tenyésztőlől közvetilem s ezért bárkivel versenyképes vagyok.

Szíveskedjenek teljes bizalommal hozzám fordulni, a legpontosabb és legjobb kiszolgálásról előre is biztosíthatom. Levelek és sürgönyök pontos czimzését kérem.

Tisztelettel
Hoffmann Lipót
lőügynöksége,
Csáktornya
(Muraköz).

A legjobb és legjobban bevált önműködő hordozható, vontatható; szőlő-, gyümölcs-, komló-, repcefecskendő a

„SYPHONIA“ borsajtók, hydraulikus prések, műtelepek, gyümölcs- és szőlőmalmok

kaphatók:

PH. MAYFARTH & Co.
WIEN II.

FRANKFURT a.M. BERLIN. PÁRIS.

Képes árjegyzék 171/a. sz. alatt bérmentve küldetik.

Képviselők kerestetnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORAŰZLETE.

Alapították 1847.

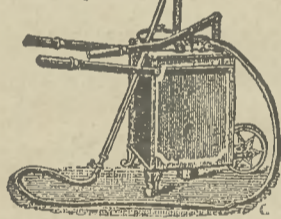
Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. királyi udvaron szabolcs honfoglalás és művelés-felhaladásja a nemzeti ingáczáradat. s. b. s. b.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

A Heller-féle „KING”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember eset-tel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ES TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek

9249 szám.
1912

Tenyészbika árverési hirdetmény.

A kolozs-tordai m. kir. ménesgazdaság tisztavérű tenyészeteiből származó 6 drb erdélyi magyar és 3 drb simmenthali fajta fiatal tenyészbika Tordán, az állami gazdaság majorjában **f. évi április hó 3-án délelőtt 10 órakor**

nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés ellenében eladásra bocsátatik.

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. ménesgazdaság intézősége által (Kolozspuszta, utolsó posta és távirdaállomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1912 február 29.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunitás mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

Készlet gyökeres 1/2 millió.

Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve!

Sima-készlet 2 1/2 millió.

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
BORFAJ:				
Burgundi ... fehér	—	—	1.60	12.—
Erdői (fehér Bakar)...	6.—	50.—	1.20	9.—
Erdélyi Leányka ...	—	—	1.60	14.—
Ezerjő ...	8.—	60.—	1.—	6.—
Fehér Bogdányi dinka	8.—	65.—	1.40	10.—
Furmint ...	6.—	50.—	1.20	8.—
Izsáki sárféher ...	8.—	70.—	1.80	14.—
Mézesféher ...	6.—	50.—	1.20	9.—
Mirkováci ...	8.—	—	1.40	12.—
Mustos ...	6.—	50.—	1.40	10.—
Olasz rizling ...	—	—	1.—	5.—
Pozsonyi fehér ...	—	—	1.80	12.—
Rajnai Rizling ...	—	—	1.50	10.—
Rakk ...	—	—	1.50	10.—
Rulandi ...	7.—	60.—	2.—	15.—
Szerémi zöld ...	6.—	50.—	1.40	9.—
Szlanka menka ...	8.—	70.—	1.50	10.—
Zöld Sylváni ...	6.—	50.—	1.50	12.—

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
Bogdányi dinka ... piros	—	—	1.80	14.—
Kövidinka ... piros	—	—	1.40	9.—
Szlankamenka ...	8.—	70.—	1.50	10.—
Tramini ...	7.—	60.—	1.80	14.—
Kadarka nemes ... fekete	6.—	50.—	1.50	8.—
Nagyburgundi ...	—	—	1.50	10.—
Oportó ...	—	—	1.50	10.—
CSEMEGEFAJ:				
Chass. blanc, croquant fehér	9.—	70.—	1.50	10.—
„ Fontainebleau ”	10.—	80.—	1.50	12.—
„ Gama Drome ”	—	—	2.—	16.—
„ Napoleon ”	12.—	—	2.50	18.—
„ Fontain, rose ... piros	10.—	80.—	3.—	20.—
„ rouge ”	10.—	80.—	2.50	16.—
„ Imperial rouge ”	10.—	80.—	2.50	16.—
„ Negropont ... ”	10.—	80.—	3.—	20.—
„ Tokaj angevine ”	—	—	3.—	20.—
„ rouge croquant ”	9.—	70.—	1.50	10.—

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
Muscat Alexander ... fehér	9.—	80.—	1.50	12.—
„ Lunel ... ”	—	—	—	—
„ Ottonel ... ”	—	—	1'80	14.—
Musc. frontignon rouge piros	—	—	2.—	16.—
„ Hamburg ... fekete	15.—	—	4.—	30.—
Calabiai ... fehér	12.—	—	3.—	20.—
Csabagyöngye ...	30.—	—	7.—	50.—
Ezredéves Emlék ...	15.—	—	3.50	25.—
„ 1 éves ”	10.—	70.—	—	—
Ferdinand Lesseps ...	—	—	—	—
Genuai óriás ...	—	—	3.50	25.—
Kossuth Lajos ...	15.—	—	4.—	30.—
Madelaine angevine ...	10.—	80.—	—	—
„ royal ... ”	—	—	2.50	16.—
Passatutti ...	10.—	80.—	1.80	12.—
Rosa minna di Vacca piros	—	—	3.—	25.—
Vegy. csemege exquisit fajok	8.—	80.—	2.50	20.—
„ kiváló jó ”	7.—	60.—	2.—	12.—
Izabella ...	—	—	—	—

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendőek, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oídium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/2 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismert levél tanuskodik, — többek közt Ófelsége, állami, főneczei és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

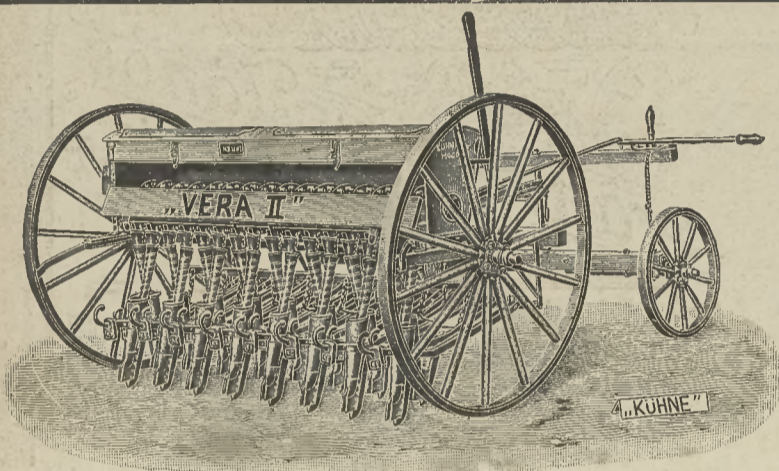
I-SZOR kevesebb a gond,
II-SZOR kevesebb a munka,
III-SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre. Bármily harmatnál permeteztet vele. Semmi üledeke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett **Rézkénport és bordói port is.**

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a **FORHIN**-GYÁRTÓL, BUDAPEST, IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

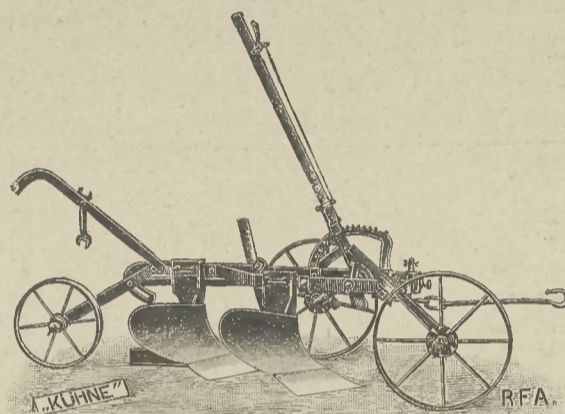
Uj „ROYAL-DRILL“ sorbahintő műtrágyaszórógépek, szabadalmazott kanalas „VERA II“ sorvetőgépek, „MOSONI DRILL“ és „PRIMA DRILL“ sorvetőgépek, Lánczos műtrágyaszórógépek, — Kukoriczaültető és salétromszóró taligák

elsőrendű kivitelben készülnek

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál,

:: MOSON ::

Főraktár:
BUDAPEST,
 VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

Tavaszi talajmivelésre:

EKÉK, BORONÁK, HENGEREK, mindennemű porhanyító eszközök, Osborne **táresásboronák,**

KÉREGTÖRŐ HENGERBORONÁK, Osborne **KASZÁLÓ- és ARATÓGÉPEK** Elsőrendű benzinmotoros cséplőkészletek.

Fiókok: DEBRECZEN, KAPOSVÁR, SZABADKA, TEMESVÁR.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

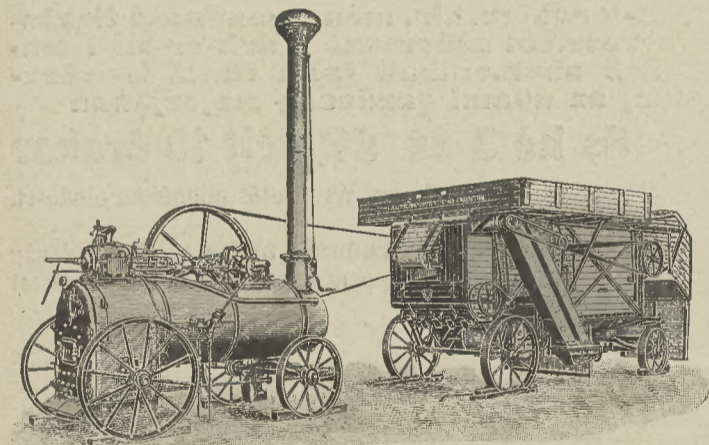
gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszerű

és szab. **„REKORD II“** vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

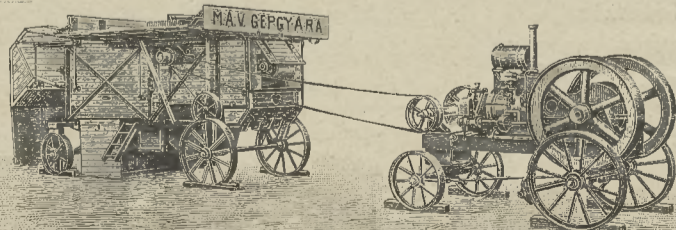
Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

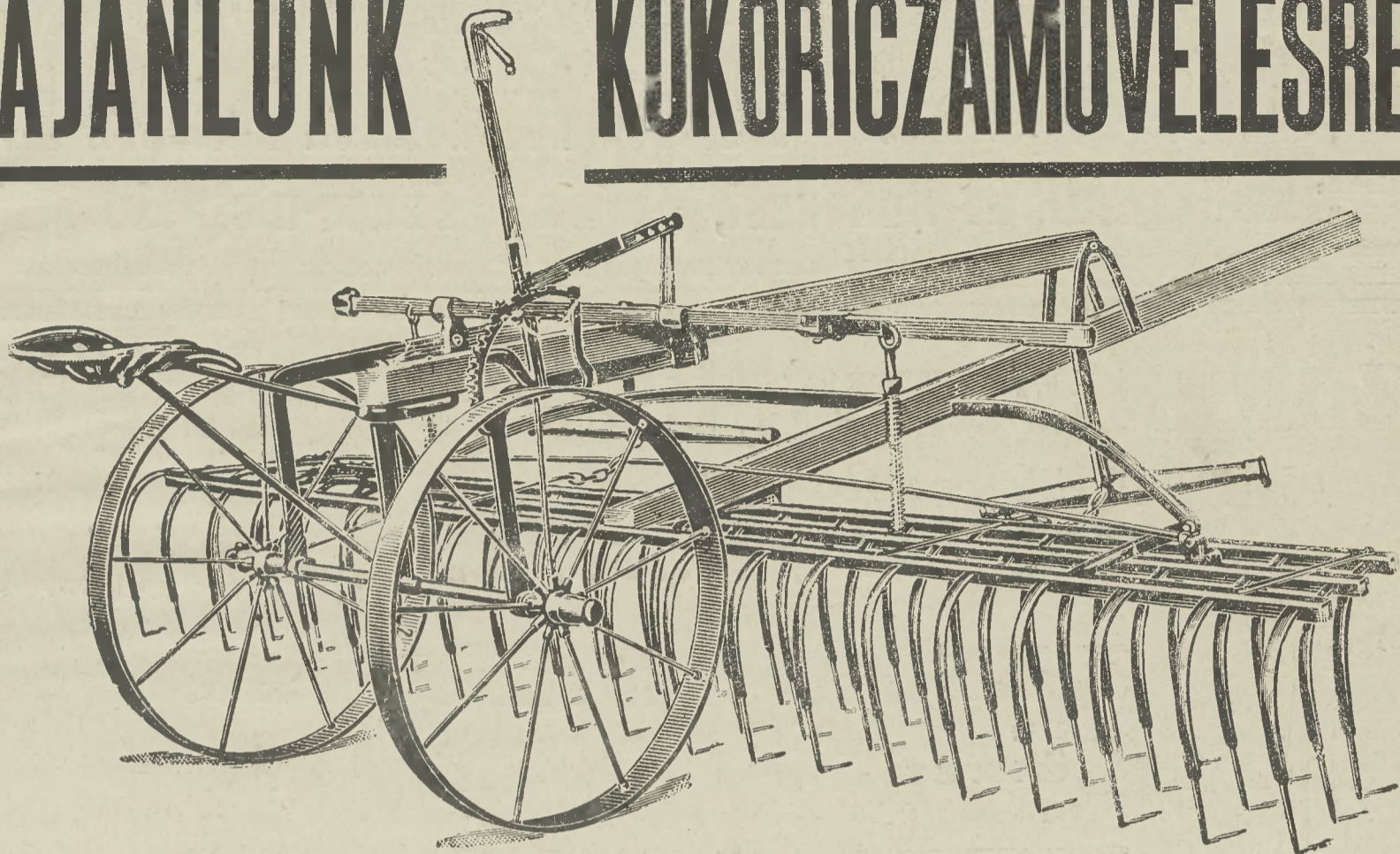
Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

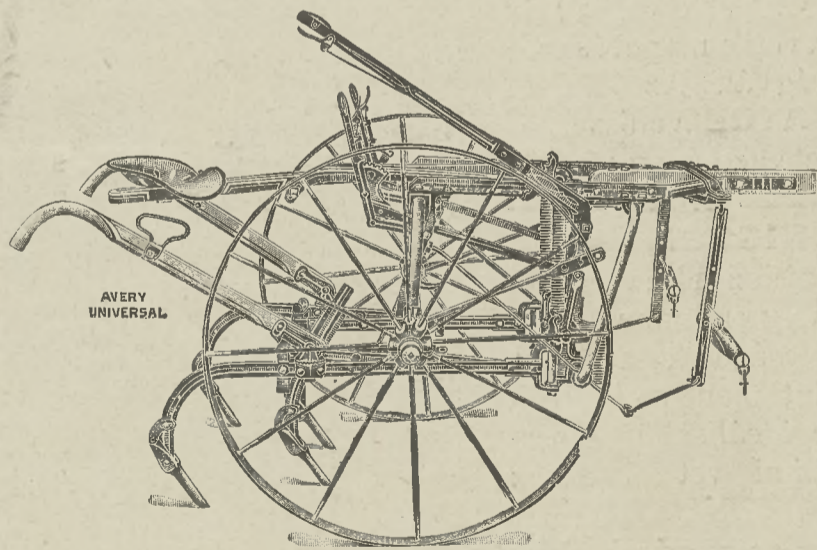
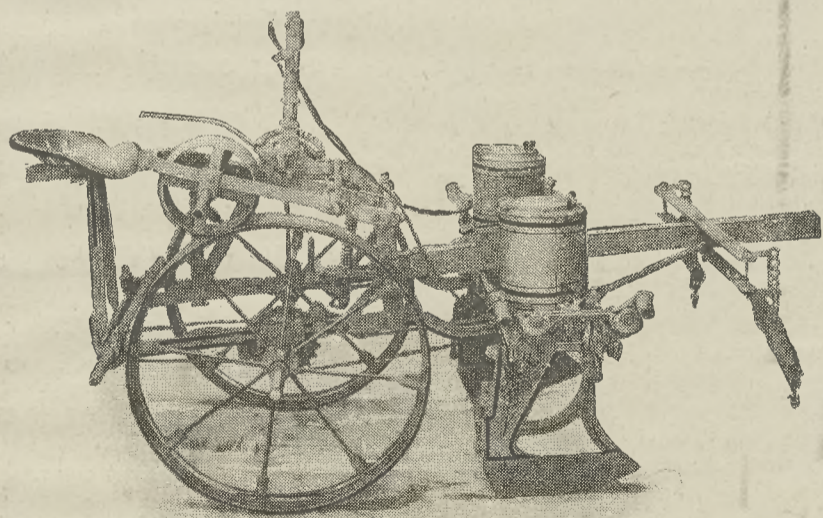
AJÁNLUNK KUKORICZAMÜVELÉSRE:

„Junior Weeder“-eket, mely nemcsak a fiatal kukoricza, hanem minden zsengevény legtökéletesebb művelő eszköze. Fellazítja a kérget, porhanyón tartja a talajt, irtja a gyomot, konzerválja a nedvességet. **Munkateljesítése napi 20-25 hold.** Minden gazdaságban nélkülözhetetlen.

Avery „Junior Planter“ kukoricza négyzetbeültetőgépeket, melyekből ezernél több van már hazánkban használatban. A legerősebb, legmegbízhatóbb négyzetvetőgép. Végtelen egyszerű kezelés!

Avery „Junior Kultivátor“ kukoricza-kapálókat, továbbá: „Plantage“-jegyű fogatos sorművelőket, a legtökéletesebb kivitelben. Eme eszközök alkalmazásával félköltség mellett duplatermést érhet el.

BÄCHER RUDOLF—MELICHÁR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

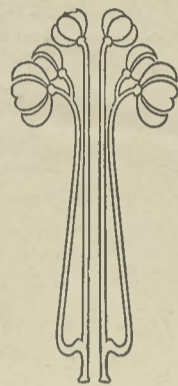
Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Kézi, manilla és „Eagle“ aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **35-92.**

Szőlőoltványtelep r.-t. Gyöngyös

ajánl:

Gyökeres I. oszt. fásoltványt
Gyökeres I. „ zöldoltványt
Sima I. „
Gyökeres szépséghibás fásoltványt

Gyökeres I. oszt. riparia portalis vesszőt
Sima I. „ „ „
Gyökeres II. „ „ „
Sima II. „ „ „

Gyökeres európai nemes vesszőt
Sima „ „ „

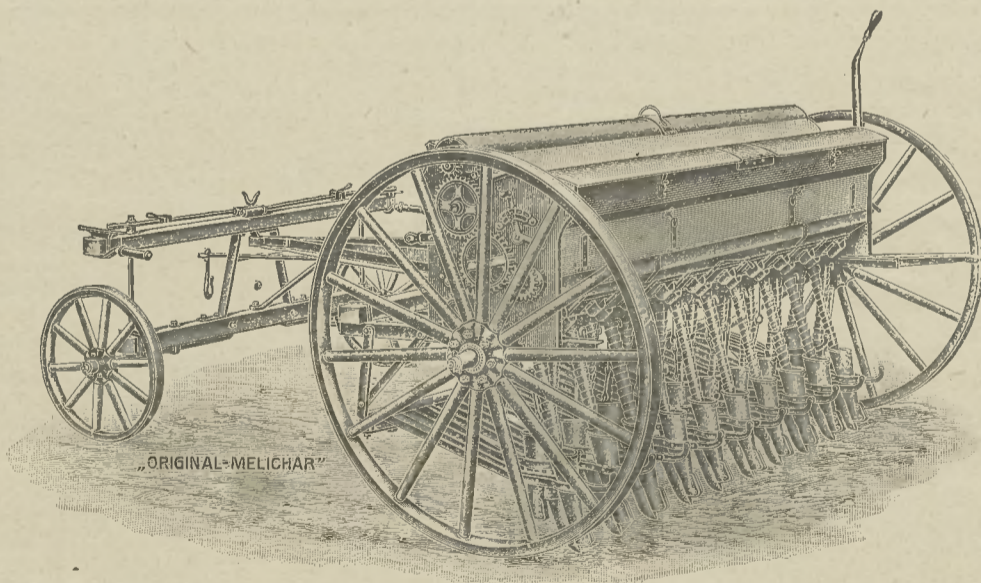
Legolesőbban, legjobb fajokban.
Arjegyzék ingyen és bermentve.

SZŐLŐOLTVÁNYTELEP R.-T., GYÖNGYÖS.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyan-
azon vetőcsoroszlyán
át veti a magot és mű-
trágyát. Az **IMPE-
RATOR** vetőszerke-
zete azonos **a világ-
— hirü —**
UNICUM DRILL
vetőszerkezetével,
mely minden mag-
féleséget tetszés sze-
rinti mennyiségben a
legideálisabb elosz-
tással vet el és az
IMPERATOR mű-
trágyaszóró ké-

szüléke bármely
műtrágyaféleséget
még csomós állapot-
ban és nyirkos idő-
járás mellett is kifo-
gástalan egyenletes-
séggel hint el. Az
IMPERATOR-nál a
csövek eldugulása és
ebből kifolyólag hi-
bás vetés nem fordul-
hat elő. A Melichar
név valamely vető-
gépen egyértelmű a
legmesszebb menő
.. garanciával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.